პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 124 (20465) — სამშაბათი, 30 მაისი, 1989 წელი. — ფასი 4 კაპ.

დეპუტატები საქართველოს სსრ რესპუბლიკისაგან კრემლის ტერიტორიაზე.
საკავშირო-საინფორმაციო ტელეფოტო.

სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობა

27 მაისს საღამოს სხდომა გაიხსნა დეპუტატ **ა. ი. ლუკიანოვის** ცნობით იმის შესახებ, რომ ეროვნებათა საბჭოში მთელი ყარაბაღის ავტონომიური ოლქის წარმომადგენლობის საკითხი, რომელიც ყრილობამ დაავალა პრეზიდიუმს და დელეგაციას აზერბაიჯანის სს რესპუბლიკისაგან, რთული აღმოჩნდა და საჭიროა დამატებითი კონსულტაციები.

ყრილობა ცნობად იღებს დეპუტატის ინფორმაციას.

შემდეგ გაგრძელდა დისკუსია, რომელიც დაიწყო ძილის სხდომაზე.

გაიზიარა რა ი. ნ. აფანასიევის ბევრი შენიშვენები, დეპუტატი **ო. ო. სულეიმანოვი** არ დაეთანხმა ახლახან არჩეული სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მისეული შეფასებას, „სტალინ-ბრეჟნევის უმაღლესი საბჭოს“ ფორმულირებას. ძალზე ძლიერი სიტყვებია, თქვა ვახსმა მწერალმა. ამ სიტყვებს შეუძლია აღგაზოოს ნებისმიერი ადამიანი, ამოძრაოს ბრბო, ხალხი, მაგრამ სამართლიანი თუა ეს სიტყვები?

ფრაქციულობისაკენ მოწოდებანი, თუნდაც კი აბიცოსტების ყრილობის მუშაობას, დემოკრატიზაციის პროცესს, რომელიც ძალას იკრებს, ორატორის აზრით მაინც ვერ გადაწყვეტს იმ პრობლემებს, რომელთა გადაჭრას ელის ჩვენგან ხალხი. ამ სიტყვებს შეუძლიათ მხოლოდ გათიშონ ყრილობა. ორატორმა ხატოვნად შენიშნა, რომ ყრილობაზე „მარცხენა ფრთა“ უფრო ხშირად უსვამს ნიჩაბს, ვიდრე მარჯვენა ფრთა, იგი უკეთ არის ორგანიზებული. მაგრამ ის ნავი, რომელსაც მიაცურებენ ეს ნიჩბები, მკვეთრად გაუხვევს მარჯვნივ თუ მეტისმეტად ძლიერად მოუსვამს მარცხენა ნიჩაბს.

ახლა ჩვენი ამოცანაა, თქვა ორატორმა, — შევინარჩუნოთ ქვეყანაში გაჩაღებული პროცესი, დიალოგი, გავახანგრძლივოთ იგი, არ შევწყვიტოთ და ამით ხელი შევუწყოთ დემოკრატიის განვითარებას. ახლა არ უნდა გამოვიწვიოთ ის ძალები, რომლებიც, როგორც მან თქვა, გამზადებული არიან და რომლებსაც „ამკარად აღიზიანებთ ატმოსფერო, რომელიც ყრილობაზე სუფევს. უშუალოდ ხალხისადმი დაბეჯითებით მოწოდებებს, აპელაციებს, დემონსტრაციებზე გასვლის მოწოდებებს, მიაჩნია დეპუტატს, შეუძლიათ მხოლოდ ვითარების დესტაბილიზაცია, რაც მხოლოდ ხელს შეუშლის ყრილობის მუშაობას და საერთოდ მთელ გარდაქმნას.

ი. ნ. აფანასიევისა და გ. ხ. პოპოვის გამოსვლებმა მიგვაჩნია არჩევნების საკითხებისაკენ. მათ სიტყვებში ბევრი რამ არის რაციონალური, და მხოლოდ ჭირვეული ადამიანი არ მოისურვებს ამის დანაბეჭდვა, თქვა დეპუტატმა **ე. ვ. იაკოვლევმა.** ვფიქრობ, განაცხადა ორატორმა, არ უნდა შეგვაშინოს და რაღაცნაირად გაგვიბოროტოს მათმა გამონათქვამებმა. ჩვენი დარბაზის მდგომარეობა ზუსტად ასახავს საზოგადოების მდგომარეობას. ეს საერთოდ სწორიცაა. მაგრამ ახლა უნდა ვიფიქროთ იმაზე, როგორ დავაღწიოთ თავი ამ სიტუაციას, და უწინარეს ყოვლისა, გამოვასწოროთ ყრილობის უხეიროდ ორგანიზებული მუშაობა.

შემდეგ დეპუტატი შეეხო მოსალოდნელი ფრაქციების საკითხს. რა თქმა უნდა, აღნიშნა მან, ფრაქცია ჩვენთვის უჩვეულო, თითქმის რომანტიკული რამ არის. მაგრამ ჯერ კიდევ არ ამოწურულა კონსოლიდაციის შესაძლებლობანი და მას უნდა ვესწრაფოდეთ. ორატორმა გამოთქვა უკმაყოფილება არჩეული სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს შემადგენლობის გამო და დასვა კითხვა: დეპუტატებიდან ვინ იმუშავებს უმაღლეს საბჭოში მუდმივად, და ვინ — „როგორც წესია“?

ვეტერანების პრობლემას მიაპყრო დამსწრეთა ყურადღება თავის გამოსვლაში დეპუტატმა **ვ. ხ. ობრასმა.** ბევრს იმთგან, ვინც განიცადა კოლექტივიზაციისა და ინდუსტრიალიზაციის სიძნელეები, რეპრესიები, ომისა და დანგრეული მეურნეობის აღდგენის სიმძიმე, დაუყოვნებლივ უნდა გაუმჯობესდეთ ხვედრი, განაცხადა მან. ორატორის აზრით, პროცედურული საკითხების გაჭიანურება, „კრიტიკის სალერწყლეო“, მიტინგებისადგის მოწოდება მხოლოდ აყოვნებს იმ საჭირბოროტო საკითხების გადაწყვეტას, რომელთა ყრილობაზე დასმა დაავალა ხალხმა დეპუტატებს.

შეაფასა რა ქვეყნის სიტუაცია, დეპუტატმა თქვა, რომ არ იცის, მთელი ომის შემდგომი პერიოდის განმავლობაში, როდის იყო ესოდენ საჭირო საზოგადოების მთელი ძალების კონსოლიდაცია, მან გამოთქვა რწმენა, რომ მთავარი საკითხების გადაწყვეტისათვის უნდა შეველოთო „ეროვნულ, სარწმუნოებრივ, ჯგუფურ, და თუ გნებავთ კლასობრივ ამბიციებსაც კი“. ერთ-ერთი მთავარი საკითხი, მისი აზრით, ის არის, რა უნდა გავაკეთოთ, რომ ხალხმა იშრომოს სიყვარულით, როგორ ავიყვანოთ აღზრდა სათანადო დონეზე? დეპუტატის აზრით, ჩვენს ქვეყანაში პრაქტიკულად ჯერ არავის მოუკიდია ხელი სერიოზულად აღზრდის პრობლემებისათვის. უნდა შეიქმნას აღზრდის ჩვენეული კონცეფცია, ჩავბმათ ამ მნიშვნელოვან საქმეში მეცნიერები და სპეციალისტები, ბოლო მოვუღოთ ბოლს და ბოლს რუსულ „ეგების“. დ. დროა მიტინგებიდან გადავიდეთ კონკრეტულ, დიდ მუშაობაზე.

დარბაზის ვითარება ასახავს იმ ვითარებას, რომელიც შეიქმნა ჩვენს საზოგადოებაში და ჩვენს ქვეყანაში, მიაჩნია დეპუტატს ყაზახეთისაგან **ნ. ს. პეტრუშენკოს.** მინდა, თქვა მან, ვთხოვო დეპუტატებს, უწინარეს ყოვლისა შეიგნონ, რამდენად რთულია ასეთი ქვეყნის მართვა და რამდენად რთულია ისეთი ინასტანციური ყრილობის მართვა, რომელიც შეაყრობილია დემოკრატიის საყმაწვილო სენით.

ორატორმა აღნიშნა, რომ ყრილობის ატმოსფერო საკმაოდ დაიძაბა მთელი რიგი დეპუტატებიის მიხმწრაფებით, აუცილებლად აღმოჩნდნენ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს შემადგენლობაში. ორატორის აზრით წარმოქმნილი კონფრონტაცია იმის შედეგია, რომ ყრილობის დარბაზში დემოკრატიზაციის პროცესები ბევრად ჩამორჩება შეფასდებით თითოეული რესპუბლიკის დემოკრატიზაციის პროცესებს.

მე როგორც კომუნისტი და როგორც დეპუტატი, თქვა შემდეგ ორატორმა, დაძაბული ვარ იმის გამო, რომ წინასაარჩევნო მიტინგებზე, პოლიტიკურ სადისკუსიო კლუბებში ნებისი თუ უნებლიედ მიმდინარეობს „პორტფელების“ განაწილება. მინდა შევახსენო მოსკოველ დეპუტატებს, რომლებსაც უადრესად დიდ პატივს ვცემ ყრილობისათვის მომზადების დროს ინიციატივისათვის, რომ მაინც მოგვანიშნონ „პორტფელების“ განაწილების უფლებამოსილება ჩვენ, დეპუტატებს. თანაც ეს პორტფელები განაწილდეს ამ დარბაზში და არა ლუჟნიკებში მოწყობილ მიტინგებზე.

ამ ტრიბუნიდან დღეს სულ უფრო ხშირად ისმის სიტყვები მოსკოველებზე, მოსკოვის ფილეგაციაზე, თქვა თავის გამოსვლაში დეპუტატმა **ლ. პ. კრავჩენკომ.** მაგრამ უნდა დაგარწმუნოთო, ხაზგასმით აღნიშნა ორატორმა, რაღაც მოსკოვის ფრაქცია არ არსებობს, და დარწმუნებული ვარ, რომ იგი არ შეიქმნება.

გამოთქვა რა თავისი დამოკიდებულება დეპუტატების ალექსიევის, პოპოვისა და ადამოვიჩის გამოსვლებისადმი, დეპუტატმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ იგი იცნობს იმ დეპუტატებს, როგორც დემოკრატიის თანამიმდევრულ მომხრეებს. მაგრამ დემოკრატია, თქვა მან, გულისხმობს შემწყნარებლობას სხვაგვარად მოაზროვნეებისადმი. მაგრამ ამ დეპუტატებმა გამოავლინეს არა მარტო შეუწყნარებლობა სხვაგვარად მოაზროვნისადმი, არამედ შეუწყნარებლობა ყრილობაზე სხვაგვარად მოაზროვნე უმრავლესობისადმი. ასეთ სიტუაციაში სხვა აღარა დაგვრჩენია რა, გარდა იმისა, რომ დავეუბნოთ დემოკრატიის პრინციპების ასეთი დაცვის თანამიმდევრულობაში.

ვფიქრობ, თქვა შემდეგ დეპუტატმა, რომ ზოგიერთი ჩვენგანს ხელს უშლის გადამეტებული ამბიციების ბრძნობა — პირადი ამბიციებისა და, როგორც დავრწმუნდით უკვე, პოლიტიკური ამბიციების ბრძნობაც, ამ ამბიციებმა არ უნდა განსაზღვრონ დღეს, ორატორის აზრით, ყრილობის მუშაობის არსი. ჩვენ საკმაოდ სრულად გავეცით პასუხი კითხვებს, თუ რა არის ქვეყანაში შექმნილი სიტუაციის მიზეზები. მაგრამ დღეს ჩვენს წინაშე დგას საკითხი — რა ვიღონოთ, და როგორ ვიღონოთ? პასუხი ამ კითხვაზე გაისმა მრავალი დეპუტატის გამოსვლაში — უნდა შეგვეძლოს ქარგად მუშაობა. უამისოდ ვერ გადავწყვეტთ ეკონომიკის პრობლემებს, ვერ გადავწყვეტთ სოციალურ პრობლემებს.

ხალხი, რომელმაც გვანდო დეპუტატის მანდატი, თქვა დეპუტატმა **ვ. ი. კირილოვმა,** იმედს ამყარებს ჩვენზე, ფიქრობს, რომ ეს მანდატი ანდო ნამდვილ პოლიტიკოსებს. პოლიტიკა კი, აღნიშნა ორატორმა, გახლავთ შესაძლებლის ხელოვნება. და, უწინარეს ყოვლისა, სწორედ ამით უნდა ვიხელმძღვანელოთ.

ორატორმა მოუწოდა დეპუტატებს ამაოდ არ დაკარგონ დრო უნაყოფო დისკუსიებისათვის და რაც შეიძლება სწრაფად გადავიდნენ ჩვენი საზოგადოების უძრაობის ძირითადი მიზეზის, ყველა ჩვენი უბედურების მიზეზის — ეკონომიკაში უწყვეტრივი მონოპოლიზმის კონსტრუქციულ განხილვაზე. ორატორის აზრით, სწორედ ეს არის ომის მიზეზი, რომ თავისთავად იზრდება ფასები, საზოგადოების გამჩანაგებელი და გამხრწნელი დეფიციტი და როგორც შედეგი, იზრდება დამნაშავეობა, უარესდება საქონლის ხარისხი. უწყვეტრივი მონოპოლიზმი, აღნიშნა მან შემდეგ, გახდა ქვეყანაში მეცნიერულ-ტექნიკური და ტექნოლოგიური რევოლუციის შეჩერების, ჩვენი ქვეყნის განვითარებული ქვეყნების ნედლეულის დანამატად გადაქცევის, ეკოლოგიური კატასტროფის მიზეზი და, საბოლოო ანგარიშით, სახელმწიფოში ეროვნებათაშორისი დაძაბულობის ზრდის ძირითადი მიზეზი.

დეპუტატმა წინადადება წამოაყენა შეიქმნას ანტიმონოპოლიური პოლიტიკის სპეციალური კომისია და დაეკალოს მას სამემოდგომო სესიისათვის მომზადოს ანტიმონოპოლიური ღონისძიებების გეგმა, მათ შორის ანტიმონოპოლიური კანონმდებლობა.

დისკუსია ჯერ არ დაგვიწყია, თქვა დნეპროძერჟინსკის დეპუტატმა **ს. ი. კონეევმა** და უკვე ცდილობენ გაგვაჩერონ. უკვე სამოცდაათ წელზე მეტია გაისმის მოწოდებები, მუშაობა საკმარ, მაგრამ უნდა გავერკვეთ, რატომ ვერ მოქმედებენ ეს მოწოდებები. იმიტომ, რომ მეტისმეტად იცავენ მბრძანებლურ-ადმინისტრაციული სისტემის ხერხემალს. მიღებული კანონები სანაბერო ღონისძიებებია. ამ დროს კი ქვეყანა უახლოვდება ეკონომიკურ და ეკოლოგიურ უფსკრულს, იზრდება არასასურველი სოციალურ-პოლიტიკური პროცესები და თუ არ განვაორიელებთ რადიკალურ ღონისძიებებს, ასეთი პროცესების შეჩერება, როგორც ცხადყოფს პოლონეთის მაგალითი, ძალზე გაგვიჭირდება.

ბევრი საყვედური გამოითქვა ბალტიისპირეთის რესპუბლიკების მიმართ. მაგრამ იქ შეიძინეს საკმაოდ მნიშვნელოვანი გამოცდილება. რეფორმების ნორმალურ განხორციელებას ხელს უშლის ის, რომ რესპუბლიკები ერთმანეთისაგან განსხვავდებიან პროცესების განვითარებაში.

ჩვენმა ყრილობამ უნდა დაიზუსტოს ეკონომიკური პრობლემები, გადაჭრა და დაარღვიოს მბრძანებლურ-ადმინისტრაციული სისტემა. მაგრამ ამ უმნიშვნელოვანესი პოლიტიკური საკითხის ადგილიდან დაძვრა ჯერჯერობით არ ხერხდება. ჩვენ ბრალად ედებენ, რომ ვესწრაფვით ძალაუფლებას. ჩემი გამოცდილება ცხადყოფს, რომ ამას ბრრბიან ისინი, ვინც დიდი ხანია მოიპოვა ძალაუფლება და არ სურს მისი დათმობა.

გარდაქმნის წარმატება, ხაზგასმით აღნიშნა დეპუტატმა, დამოკიდებულია იმაზე, რამდენად შეეძლებთ მივუბრუნდეთ ადამიანების საჭიროებებს, განსაკუთრებით სოციალურად დაუცავი ფენების საჭიროებებს.

მე აქ გამოვედი, რათა ვთქვა: უმრავლესობა დაინტერესებულია კონსოლიდაციით, განაცხადა მაღალი ტრიბუნიდან დეპუტატმა **ა. ნ. კრაიკომ.** დიახ, თქვა მან შემდეგ, ჩვენ ვსწავლობთ დემოკრატიას, ჩვენ გვსურს, რომ იგი ჩვენი საზოგადოების ნორმალური მდგომარეობა გახდეს, საჭიროა, რომ ამ ყრილობამ ბევრი რამ გვასწავლოს.

ამ პოზიციით განიხილა ორატორმა შესაძლებლობანი, რომლებიც აქვთ ყრილობაზე ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონის დეპუტატებს. მან გამოთქვა მტკიცე რწმენა, რომ ეს შესაძლებლობანი თანაბარია და ერთნაირ ლიმიტირებას მხოლოდ დრო აზღვნს.

საჭიროა, თქვა მან შემდეგ, რომ ყრილობა გახდეს კონსოლიდაციის ყრილობა, მაგრამ პრინციპულ, პლურალისტურ საფუძველზე. სასურველია, რომ უმცირესობის აზრსაც პრეზიდიუმი და დარბაზი უფრო ყურადღებით ეკიდებოდნენ. პრეზიდიუმი, თქვა შემდეგ დეპუტატმა, არ უნდა იყოს ჩვენს ზემოთ, იგი უნდა ისმენდეს, რაც ლაპარაკობენ ამ ტრიბუნიდან, და მაშინ აქ არ წამოიჭრებოდა ბევრი პრობლემა.

ორატორმა სინანული გამოთქვა იმის გამო, რომ ქვეყნის და ამ დარბაზიც შეკრებილი მთელი ძალები როდი ემუშავებენ ქმედითად უმაღლეს საბჭოში. მისი აზრით, ხელისუფლების უმაღლეს ორგანოში აქტიურ მუშაობას ჩამოშორდნენ, კერძოდ, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრები.

სერიოზული პრობლემა უწოდა დეპუტატმა იმას, რომ, როგორც მან დამოთქვა, უმაღლეს საბჭოში არ მოხვდა ბ. ნ. ელცინი. ყოველი ღონე უნდა ვიხმაროთ, თქვა ორატორმა, რომ ისეთი ადამიანები, როგორიც არის ბ. ნ. ელცინი, აქტიურად მონაწილეობდნენ ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებაში, არა სადღაც მიტინგებზე, არამედ აქ, სსრ კავშირის უმაღლეს საბჭოში.

სტატიას ეძღვნა დეპუტატ **ჩ. ი. ითმათოვს.** გაუზიარა რა დამსწრეთ თავისი შთაბეჭდილებანი ყრილობის მუშაობის შესახებ, ორატორმა აღნიშნა სპონტანურობა, მოჭარბებული ემოციები და ექსპრომტები და აღნიშნა, რომ უფრო შემწყნარებელნი უნდა ვიყოთ ერთმანეთის მიმართ და გამოვნახოთ საერთო დიალოგის გზისერული გზები.

როგორც ორატორს ესახება, ნაყოფიერი კამთი შეიძლება გაჩაღდეს მაშინ, როცა უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე გააკეთებს მოხსენებას, ჯერჯერობით კი მოვლენებს წინ ვუსწრებთ.

ორატორმა გაიზიარა ის შეშფოთება, რომელიც გამოთქვეს თავიანთ გამოსვლებში ი. აფანასიევმა და ზოგიერთმა სხვა ამხანაგმა. ჩვენი საზოგადოებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური ცხოვრების მტკივნეული საკვანძო მომენტების გამო და მოუწოდა დამსწრეთ, რომ ჯერ გადაჭრან ყრილობაზე ერთი საკითხი, შემდეგ კი შეუფდგნენ მეორეს. გამოუცხადა რა სოლიდარობა აქ გამოთქმულ კრიტიკას, მან ხაზგასმით აღნიშნა, რომ უნდა წამოაყენონ კონსტრუქციული წინადადებანიც.

დეპუტატმა მტკიცედ გაიაზრა ფრაქციულობის წინააღმდეგ, რომელშიც როგორც მან თქვა, არ ჩანს პოზიტიური საწყისი. არ ღირს, ხაზგასმით აღნიშნა მან, ერთად დავახვიოთ მთელი ჩვენი შეშფოთება და პრობლემები და გადავეშვათ დამორიგორების მორეგში. ორატორმა მოუწოდა დეპუტატებს, პრობლემები გონივრულად და თანმიმდევრულად გადაჭრან. ყრილობის ისეთი სულისკვეთებით განგრძობა, როცა იფრქვევა ზედმეტი ემოციები, სარგებლობას არ მოუტანს გარდაქმნას.

დეპუტატ **ვ. ა. პალმს** როგორც ადამიანს, რომელიც მეცნიერულ მუშაობას ეწევა, მიაჩნია, რომ სურვილები, ემოციები, მოთხოვნები ვერაფერს ვერ შეაცვლიან, თუ რეალურად მიმდინარეობს სხვა, უფრო მძლავრი პროცესები. მან განაცხადა, რომ ყრილობის მუშაობაში არ უნდა იხელმძღვანელონ ბოროტი და კეთილი ნების დეპუტატების მოდელით. ეს არ ნიშნავს, რომ არ იქნება აზრთა სხვადასხვაობა. იგი უკვე არის. მაგრამ ანგარიში უნდა გავუწიოთ: დეპუტატები აქ გამოხატავენ არა თავიანთ ნებას, არამედ ამომრჩეველთა ინტერესებს, რომლებიც წარმოადგენენ სხვადასხვა საზოგადოებრივ ფენასა და ჯგუფს, სხვადასხვა ერს და ა. შ. საჭიროა საღი აზრის დიდი წელი, რომ გავერკვეთ მათ ინტერესებში და გამოვნახოთ კონსტრუქციული გადაწყვეტები. თუ ჩვენ ყველა, თქვა შემდეგ ორატორმა, მოვილაპარაკებთ რომ აღარ გამოვავლენთ ზედმეტ ემოციებს, მეტად ნეიტრალურ ემოციებს, ეფექტიანი ნაბიჯებიც დემოკრატიას.

კონფრონტაციას, როცა სხვადასხვა ინტერესებთან გვაქვს საქმე, თავიდან ვერ ავიცილებთ, ნუ ვეშინოდეთ ამის იმედი, რომ ყველა ფერი წარმომრთება ფორმულით: „მოდით, ბიჭებო, მეგობრულად ვიცხოვროთ“. მაგრამ კონფრონტაცია უნდა იყოს პოლიტიკურად კულტურული, ურთიერთპატივისცემით გამსჭვალული. უნდა მოვახდინოთ მთელი პროგრესული ძალების კონსოლიდაცია, რათა გამოვიყენოთ ქვეყანა ის სიტუაციიდან, რომელიც აღმოჩნდა.

დეპუტატმა **ა. ხ. სამსონოვმა** მოსკოვის წარმომადგენლებს მიმართა მიტინგებისა და დემონსტრაციების თაობაზე, რომლებიც დედაქალაქში იმართება. მან წინადადება წამოაყენა, რომ ყოველი მათგანი ყრილობის მუშაობის დროს შეხვდეს თავისი ტერიტორიული საარჩევნო ოლქის ამომრჩეველს. ორატორმა დაგმო ზოგიერთი მოსკოველი დეპუტატის ფრაქციული პოზიცია.

რაც შეეხება გ. ხ. პოპოვის გამოსვლას, დეპუტატმა განაცხადა, რომ იგი მას ყველაფერში არ ეთანხმება. ჩვენ, თქვა მან, ვიწყებთ საქმის დემოკრატიული ლაყბობით შეცვლას. ა. ს. სამსონოვმა პოპოვი მიიწვია მოსკოვის პირველ საათის ქარხანაში, სადაც იგი დირექტორად მუშაობს, რათა მან შეძლოს პრაქტიკულად იმის განხორციელება, რისთვისაც იბრძვის.

დეპუტატმა **ტ. ბ. მოშნიაგამ** გამოთქვა აზრი, რომ დაშვებულია სერიოზული შეცდომები ყრილობის ორგანიზაციის მიმართ მოსიმზადებელ ეტაპზეც და მისი მოწყობის ეტაპზეც. მან ეს ახსნა იმით, რომ საზოგადოება ჯერ კიდევ სწავლობს დემოკრატიას.

მან აღნიშნა, რომ ორი მოსკოველი დეპუტატის — აფანასიევისა და პოპოვის გამოსვლების გარშემო დისკუსია ფაქტობრივად გაჩაღდა იმიტომ, რომ იყო ნაკლოვანებანი კავშირის სახალხო დეპუტატებისა ყრილობის დასახელების და თვით კენჭისყრის მოწყობის საქმეში. დეპუტატმა გამოთქვა შიში, რომ ასეთი ნაკლოვანებანი შეიძლება გაჩნდეს მომავალშიც სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოსა და მისი პალატების მუშაობაში. უკვე ახლავე უნდა გავიაზროთ, როგორ ავიცილოთ ეს თავიდან. უწინარეს ყოვლისა, მიაჩნია ორატორს, ზუსტად უნდა დავადგინოთ, რა საკითხებს გადაწყვეტს ყრილობა და რა საკითხებს — სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭო. დეპუტატმა მხარი დაუჭირა კომპიუტერული სისტემის დაუყოვნებლივ დამუშავებას, რათა უკვე მომდევნო ეტაპებზე გამარტივდეს ბევრი პროცედურული საკითხის ორგანიზაცია.

დეპუტატი არ დაეთანხმა იმას, რომ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს შემადგენლობაში ვერ მოხვდა მთელ ქვეყანაში ცნობილი ბევრი სწავლული ეკონომისტი, პოლიტოლოგი, იურისტი, ისტორიკოსი.

სიტყვას იღებს დეპუტატი **ვ. ხ. პოპოვი.** გარდაქმნის ინტერესების გარდა, განაცხადა მან, აქ არავის სხვა ინტერესი არ გააჩნია. და თუ მე ვინმეს ვაკრიტიკებ ან ვიმეშეს არ ვეთანხმები, ეს იმიტომ კი არა, რომ ვეჯავობდე, ვინმეს გარდაქმნა არ სურდეს. საქმე ეხება სხვა რამეს — რა სჯობს გარდაქმნისათვის, რომელი ეფექტიანი გზა უნდა ავირჩიოთ.

ორატორმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ თავის დილის გამოსვლაში საერთოდ არ უხსენებია სიტყვა „ფრაქცია“ და არ ესმის, რატომ სჭირდება ზოგზოგებს, ადამიანების ჯგუფის ცდა, შეიმუშაონ გარკვეული საკითხი, დაუკავშიროს ფრაქციას. ახლა ყველაზე მთავარია, თქვა მან, — მთელი ყურადღება მივაპყროთ აღმშენებლობის წინადადებებს — რა ვაკეთოთ შემდეგ. ორატორი დაეთანხმა ჩ. ი. ითმათოვს, და ხაზგასმით აღნიშნა, სანამ არის ერთად მუშაობის საშიალება, ერთად უნდა ვიმუშაოთ.

ყრილობა იღებს გადაწყვეტილებას კამთის შეწყვეტის შესახებ.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე **მ. ს. გორბაჩოვი** აყენებს წინადადებას შეუდგნენ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილის არჩევნებს. ამ პოსტზე მან რეკომენდაცია გაუწია დეპუტატ ა. ი. ლუკიანოვს და დაახასიათა იგი როგორც კომპეტენტური, სახელმწიფო და საბჭოთა მშენებლობის დარგში მომზადებული ადამიანი, რომლის გამოცდილება სასარგებლო და საჭიროა.

ა. ი. ლუკიანოვის კანდიდატურის განხილვაში მონაწილეობდნენ დეპუტატები **ა. დ. სახაროვი, ბ. ხ. ფილშინი, ბ. ვ. სტეროგოტოვი, ა. ვ. ობორინი.**

დეპუტატები იღებენ გადაწყვეტილებას სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილის პოსტზე დეპუტატ **ა. ი. ლუკიანოვის** არჩევის საკითხი გადაიტანონ ყრილობის სხდომისათვის, რომელიც გაიმართება ორშაბათს, 29 მაისს.

ყრილობამ დაავალა პრეზიდიუმს, მოამზადოს წინადადებანი თბილისში 9 აპრილის მოვლენებთან დაკავშირებულ გარემოებათა გამოძიებისათვის სადეპუტატო კომისიის შემადგენლობის შესახებ.

წამოაყენეს წინადადება აგრეთვე სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთაგან შეიქმნას კომისია იმ მასალების შემოწმებისათვის, რომლებიც დაკავშირებულია საგამოძიებო ჯგუფის საქმიანობასთან, ტ. ბ. გდლაანი რომ მეთაურობს. ამ საკითხის განხილვისას გამოვიდნენ დეპუტატები **ი. ი. ზასლავსკი, ტ. ბ. გდლაანი, ვ. ა. ია რინი, ა. ი. ბარანოვი, გ. ხ. იანაევი.**

დეპუტატებმა დაავალეს ყრილობის პრეზიდიუმს, მოამზადოს და დასამტკიცებლად შეიტანოს ყრილობაზე წინადადება ამ კომისიის შემადგენლობის შესახებ.

• • •

26 მაისს, საღამოს, დეპუტატებმა აიჩჩიეს ყრილობის სამდივნო და მიიღეს გადაწყვეტილება ყრილობის მისამართით მოქალაქეთა მიერ გამოგზავნილი წინადადებების, განცხადებებისა და საჩივრების განხილვის წესის შესახებ.

• • •

29 მაისს მოსკოვში, კრემლის ყრილობათა სასახლეში, მუშაობას განაგრძობდა სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობა.

გახსნა რა დილის სხდომა, თავმჯდომარემ — სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარემ **მ. ს. გორბაჩოვმა** განაცხადა, რომ დეპუტატთა ჯგუფმა პრეზიდიუმს მიმართა წინადადებით, შეწყდეს ყრილობის მუშაობის პირდაპირი ტრანსლაცია ცენტრალური ტელევიზიითა და საკავშირო რადიოთი იმის გამო, რომ ზოგიერთი ორატორი ყრილობის ტრიბუნას თვითრეკლამისათვის იყენებს.

თავმჯდომარემ გამოთქვა აზრი, რომ ყრილობა დარჩეს კარგახსნილი და წინადადება შემოიტანა კვლავაც გაგრძელდეს ყრილობის სხდომების პირდაპირი ტრანსლაცია.

ყრილობამ განაგრძო სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილის პოსტზე კანდიდატურების განხილვა.

დეპუტატებმა მიიღეს ეს წინადადება.

სიტყვა ეძლევა დეპუტატ **ა. ი. ლუკიანოვს.**

ორატორმა უპასუხა კითხვებს, რომლებიც მისცეს მას დეპუტატებმა წინა სხდომაზე, და შემდეგ ჩამოაყალიბა თავისი პოზიცია სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მომავალი საქმიანობის ძირითად მიმართულებებზე.

პირველი. ბოლო უნდა მოეღოს პიროვნების კულტის და უძრაობის დროიდან მომავალ ჩვენი ქვეყნის ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოს ფორმალურ, დამცირებულ, ხშირად პარადულ მდგომარეობას. იგი უნდა იყოს საქმიანი, მომუშავე, მომთხოვნი ორგანო, რომელიც საშუალებას მოგცემს ერთმანეთს დავუპირისპიროთ სხვადასხვაგვარი თვალსაზრისი, ალტერნატიული პროექტები, ეს ი. ი. ზასლავსკი, ტ. ბ. გდლაანი, ვ. ა. ია რინი, ა. ი. ბარანოვი, გ. ხ. იანაევი.

ბ. ხ. ფილშინი. ბოლო ორი ან სამი კვირის განმავლობაში ჩვენ ბევრ ადამიანს, ბევრ ადამიანს ვეკითხებოდით, ბევრ ადამიანს ვეკითხებოდით, ბევრ ადამიანს ვეკითხებოდით

სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობა

(დასასრული)

ეს იმით დასაბუთა, რომ ლუკიანოვი იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორია, გარდაქმნის კონცეფციის ერთგულია და იჩენს მოთმინებასა და უნარს მოისმინოს სხვების აზრი.

იქმნება შთაბეჭდილება, რომ ყრილობა მოუბობს მხოლოდ მ. ს. გორბაჩოვის უნარიანი ხელმძღვანელობის წყალობით, აღნიშნა დეპუტატმა **ა. ე. სუბენკოვმა.** მან მოიყვანა აზრი ამომრჩეველისა, რომლის წინადადებაა მისცენ შესაძლებლობა ფორუმის პრეზიდიუმს უყაროს კენჭი რამდენადმე მოგვიანებით, რათა ჯერ ყველა დეპუტატმა გამოთქვას საკუთარი აზრი. ამასთან დაკავშირებით, ეუხო რა არჩევნების შედეგები, ყრილობის შემდგომ მსვლელობის, დეპუტატმა გამოთქვა აზრი, რომ მის მომზადებასა და ჩატარებაში შეცდომები კი არ არის, არამედ არის სავსებით განსაზღვრული რეინისებური ნება, ნება, რომელსაც არ სჭირდება მომუშავე პარლამენტი.

ორატორი შეეხო სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილის კანდიდატურას და განაცხადა, რომ მ. ს. გორბაჩოვი ძლიერი პოლიტიკური ლიდერია და მას უფლება აქვს დასახელოს ამ თანამდებობაზე კაცი, რომელთანაც ერთად ყველაზე მეტად შეძლებს მუშაობას. დეპუტატმა მხარი დაუჭირა ა. ა. ლუკიანოვის კანდიდატურას.

შემდეგ მან წაიკითხა ამომრჩეველთა მიერ მისადმი მიმართვების სტრიქონები, რომლებშიც ისინი მადლობას უძღვნიან მოსკოვის, ლენინგრადისა და ზოგიერთ სხვა დეპუტატთა ჯგუფებს, თანამმდევრულად და ვეკაკურად რომ ადგანან ხალხთა მასების პოლიტიკას.

მაღალ სახელმწიფო პოსტზე ა. ი. ლუკიანოვის კანდიდატურის განხილვასთან დაკავშირებით დეპუტატმა **ტ. ხ. გდლიანმა** შემართა მას მთელი რიგი კითხვებით, რომლებიც შეეხებოდა მის მუშაობას სკკპ ცენტრალური კომიტეტის აპარატში; სახელმწიფოში კანონიერებისა და მართლწესრიგის მდგომარეობას; ორატორის გამოთქმით, მისი საგამოძიებო ჯგუფის დისკრედიტაციას მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში; ოქროს მომპოვებელ მრეწველობაში დიდ დატაცებათა გამოძიების შეწყვეტას.

დეპუტატმა **ა. ი. ლუკიანოვმა** უპასუხა წინა ორატორების გამოსვლებში დასმულ მთელ რიგ კითხვებს.

შემდეგ გამოვიდა ლენინგრადელი დეპუტატი **ნ. ვ. ივანოვი.** მან განაცხადა რომ ამ ბოლო დროს ქვეყანაში დაისახა აშკარა გადახრა მარჯვნივ და დემოკრატიული მონაპოვრებისაგან გადახვევა. ამას მოწმობს, თქვა მან, პარტიული აპარატის მოქმედება წინასაარჩევნო კამპანიის პერიოდში, „ელცინის საქმის“ მორიგი გამოჩენა, ამა წლის 8 აპრილის აშკარად არადემოკრატიული ბრძანებულების მიღება, დარბევა თბილისში, გდლიანის საგამოძიებო ჯგუფის, მისი შეხედულებით, უპრეცედენტო პოლიტიკური დევნა მთელი აპარატის, მათ შორის სამართალდაცვითი ორგანოების მიერ.

ამასამად, თქვა ორატორმა, მატულობს მძიმე დანაშაულობანი, კლებულობს მათი საქმეების გახსნა. დეპუტატმა მთელი რიგი კონკრეტული კითხვები მისცა ა. ი. ლუკიანოვს.

თავისი ამომრჩეველების თხოვნით ჩელიაბინსკის საბჭოთა მეურნეობა „კოელენგასის“ დირექტორმა, დეპუტატმა **ი. ნ. შუნდეევმა** დასვა რამდენიმე კითხვა. ერთი მათგანია — რატომ გადაუხვია ყრილობამ არჩევითობის დემოკრატიას, რატომ არა ჰყავს მეტოქე ა. ი. ლუკიანოვს? გარდაქმნის ხომალდზე, თქვა ორატორმა, საიმედო ეკიპაჟი უნდა შეირჩეს. არა მარტო კაპიტანმა, მგზავრებმაც უნდა იცოდნენ, საით და როგორ წავა ჩვენი ხომალდი. მის კურსზე, თქვა მან, დამოკიდებულია ჩვენი მომავალი.

ტრიბუნაზეა დეპუტატი **ვ. ნ. კუდრიავცევი.** პრეზიდენტი აგროვებს ეკიპაჟს, ასე ხდება ბევრ ქვეყანაში, თქვა მან. ამ ეკიპაჟის პირველი წევრი და, ჩემი აზრით, შესაფერი, — ა. ი. ლუკიანოვი. იგი არის უმაღლესი კვალიფიკაციის იურისტი, იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი. თუმცა არ ვიცი, როგორ ასწრებს იგი სამეცნიერო საქმიანობას, რადგან მისი სამუშაო დღე 16 საათს გრძელდება, შვებულებაში კი 1985 წლის შემდეგ არ ყოფილა, რითაც არღვევს შრომის კანონმდებლობას.

რაც შეეხება დამნაშავეობის ზრდის პრობლემებს, აქ არ არის არც დრო და არც ადგილი ამაზე სალაპარაკოდ, ხაზგასმით აღნიშნა ორატორმა. დარბაზში მსხდომ ჩემი ასაკის ადამიანთა დაახლოებით ათ პროცენტს თავის დროზე ჰყავდათ რეპრესირებული ნათესავები. მე არ მინდა, რომ XX საუკუნის 80-90-იან წლებში ეს ამბავი განმეორდეს. ჩვენ არ გვჭირდება მაფია, რაკეტები, მძარცველები და ბანდიტები, მაგრამ არ გვჭირდება არც გამომძიებლები, რომლებიც დაკითხვისას არღვევენ კანონმდებლობას, ადამიანები, რომლებსაც შეუძლიათ დააპატიმრონ ნათესავები და ბავშვები და კაცს მოსთხოვონ რაღაც დაიბრალოს.

დეპუტატ **რ. ა. მედვედევს** საჭიროდ არ მიაჩნია, რომ უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველმა მოადგილემ ჩამოაყალიბოს თავისი საკუთარი პროგრამა, რომელიც განხილვებული იქნება უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პროგრამასთან. ერთ-ერთმა წინა ორატორმა თქვა, თუ ჩვენ ვირჩევთ კაცს, რომელიც ჩვენს სახელმწიფოში ხომალდს გაუძღვება, სრული ცოდნით უნდა შეეარჩიოთ ისეთი ეკიპაჟიც, რომელიც, როგორც ორატორმა დასძინა, უნდა გაუძღვეს ამ ხომალდს, როცა კაპიტანი ისვენებს, და გაუძღვეს იმავე მიმართულებით, და არა პირიქით.

მაგრამ, როგორც კი მ. ს. გორბაჩოვი მიდის შვებულებაში აპ მიეშგზავრება საზღვარგარეთ, მოცლილი სახელმწიფო პოლიტიკა იდეოლოგიის დარგშიც და ბევრ სხვა სფეროში, ორატორის თქმით, იცვლება. და ზოგჯერ იცვლება კარდინალურად. მან მოიყვანა მრავალი მაგალითი, რომლებიც მოწმობს, მისი აზრით, ასეთ მერყეობას უმაღლესი ხელმძღვანელობის პოლიტიკაში იმისდა მიხედვით, ფაქტობრივად ვინ ახორციელებს მას ლიდერის არყოფნის დროს. გასხაკუთრებით აწუხებს ეს ინტელიგენციას, მაგრამ ნიკოლაევ.

ასე რომ, დასაკვნა მან, საჭიროა ისეთი მოადგილე, რომელიც განაგრძობს ჩვენი ხომალდის წაყვანას დასახული კურსით. ერთი სიტყვით, ყრილობამ უნდა აირჩიოს ადამიანები, რომლებიც საკმებით ენდობიან ერთმანეთს. ისტორიკოსის პროფესიულმა ინტერესმა საშუალება მისცა დეპუტატს აღმოეჩინა იმის დადასტურება, რომ მ. ს. გორბაჩოვი და ა. ი. ლუკიანოვი დიდი ხნის ნაცნობები ყოფილან. მაგალითად, გაზეთ „მოსკოვსკი უნივერსიტეტის“ 50-იანი წლების ერთ-ერთ ნომერში მან იპოვა ცნობა იმის შესახებ, რომ იურიდიული ფაკულტეტის კომკავშირის კომიტეტში, სასწავლო-აღმზრდელობითს სექტორში, თავმჯდომარედ არჩეულია სტუდენტი ლუკიანოვი, ხოლო მის მოადგილედ — სტუდენტი გორბაჩოვი.

ცომბრელთა სახელით ა. ი. ლუკიანოვის კანდიდატურას მხარი დაუჭირა დეპუტატმა **რ. ხ. ხოლენცევმა.** რა თქმა უნდა, თქვა მან, მიხეილ სერგის ძეს უიქვეულად აქვს „უფლება წარმოგვიდგინოს თავისი მოადგილის პოსტზე კაცი, რომელსაც შეუძლია ანდოს სახელმწიფო ხომალდი თავისი არყოფნის დროს, კაცი, რომელთანაც მას უფრო კარგად და საიმედოდ შეუძლია მუშაობა. მაგრამ, რამდენადაც ჩვენ პირველად ვართ ასეთ ყრილობაზე, განაცხადა მან, გულახდილი უნდა ვიყოთ ერთმანეთთან. ამას მოითხოვენ ჩვენი ამომრჩეველები. ამასთან დაკავშირებით დეპუტატმა წაიკითხა კრასნოიარსკელ ამომრჩეველთა წერილი, რომელშიც ისინი მკაცრ შეფასებას აძლევენ ამა თუ იმ დეპუტატის გამოსვლებს, მოუწოდებენ მათ არ მოახდინონ ზეგავლენა ალტერნატიულ კანდიდატებზე, ოპონენტებზე.

უზბეკეთის დელეგაციის უმრავლესობა მხარს უჭერს ამანაგი ლუკიანოვის კანდიდატურას, თქვა დეპუტატმა **ა. იაკუბოვმა.** მან თავის გამოსვლაში აღძრა საკითხები, რომელებიც უკავშირდება სამართლებრივი სახელმწიფოს შექმნას, მთელი რიგი საკანონმდებლო აქტების რაც შეიძლება მალე მიღებას. ორატორმა აღნიშნა, რომ საჭიროა გულდასმით და მხოლოდ კანონს საფუძველზე ყოს გარკვეული ეგრეთ წოდებული „უზბეკეთის საქმის“ ყველა ასპექტი. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის კომისიის მიერ გამოქვეყნებული ცნობა ყოველად გაუგებარია, ყველაფერი რადაც უცნაური ბუნდოვანებით არის მოცული. კარგი იქნებოდა, განაცხადა ორატორმა, რომ ამის გამო გამოეთქვა აზრი ამ კომისიის რიგელიმე წევრს.

შემდეგ მან თავისი დელეგაციის სახელით განაცხადა, რომ მხარს უჭერს ამ ერთულესი საქმის პატიოსნად გადაწყვეტას, და წინადადება წამოაყენა, კომისიაში, რომელსაც ყრილობა ქმნის მის გარემოებათა შესასწავლად, შეიყვანონ სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატები უზბეკეთისაგან.

ბობრუისკელმა დეპუტატმა **ს. ო. კალაშნიკოვმა,** რომელიც გამოვიდა საკავშირო ლენინური კომკავშირისაგან დეპუტატთა ჯგუფისა და ტერიტორიებისაგან მთელი რიგი ახალგაზრდა დეპუტატების დავალებით, თქვა: ეჭვი არ გვეპარება რა ა. ი. ლუკიანოვის კანდიდატურის არჩევის სიმსწორეში, გამოვთქვამთ ეჭვს ყრილობის მომზადების მიმდინარეობის თაობაზე. ახალგაზრდა დეპუტატებმა თავიანთ საკონსულტაციო შეხვედრაზე შეიმუშავეს მთელი რიგი წინადადებანი და გადასცეს ისინი ამხანაგ ლუკიანოვს, მაგრამ ეს შენიშვნები და წინადადებები გთვალისწინებული არ ყოფილა. მიუხედავად ამისა, მზად ვართ კვლავ წერილობით ჩამოვაყალიბოთ ჩვენი პოზიცია მთელ რიგ საკითხებზე, კერძოდ, ახალგაზრდობის საქმეთა მომავალი კომიტეტის შესახებ. მაგრამ დარწმუნებული არა ვართ, რომ მათ არ დაასამარებენ, ისევე როგორც ყრილობაზე წამოყენებულ ზოგიერთ წინადადებას, რასაც მოჰყვა ის, რომ ყრილობაზე, ორატორის აზრით, ჩამოყალიბდა ხელისუფლების უმაღლესი ეშელონების ფორმირების საეჭვო მექანიზმი. იმისათვის, რომ ხმა მიეცეთ ა. ი. ლუკიანოვს, უნდა ვიცოდეთ მისი დამოკიდებულება ახალგაზრდობის სერიოზული პრობლემებისადმი — და ის, თუ რამდენად არის იგი მზად ანგარიში გაუწიოს ახალგაზრდობას ამ პრობლემების გადაჭრაში. მზად ვართ განვიხილოთ მასთან ეს საკითხი სამუშაო წესით.

დეპუტატი **ა. ი. ლუკიანოვი** თავის გამოსვლაში იძლევა პასუხს დეპუტატთა ახალ კითხვებზე.

მე იმათ მხარეზე ვარ, თქვა დეპუტატმა **ვ. კ. სტარუროვიტოვმა,** ვინც ეთანხმება თვალსაზრისს, რომ უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე უნდა იყოს ის კანდიდატურა, რომელსაც გვთავაზობს მ. ს. გორბაჩოვი. ასეთია ბელორუსიისაგან დეპუტატთა უმრავლესობის აზრიც.

სიტყვა ეძლევა დეპუტატ **ე. ჯ. ბიჩკაუსკას.** მან ა. ი. ლუკიანოვს მიმართა კითხვით, რომელზეც პასუხს, მისი აზრით, უაღრესად დიდი მნიშვნელობა აქვს მთელი ბალტიისპირეთისათვის, მნიშვნელოვნად წარმოუდგება სამართლებრივი სახელმწიფოს შექმნის დროს. სანამ ხმას მისცემდნენ, დეპუტატებს ლიტვისაგან სურთ შეიტყონ ა. ი. ლუკიანოვის პოზიცია „რიბენტროპ-მოლოტოვის პაქტის“ და სსრ კავშირისა და ფაშისტურ გერმანიის შორის დამატებითი საიდუმლო შეთანხმებების თაობაზე.

დეპუტატ **ო. ვ. გამყრელიძის** გამოსვლა დაიბეჭდება შემდეგ ნომერში.

აზერბაიჯანის წარმომადგენელთა სახელით დეპუტატმა **ბ. ი. ისაევმა** მოუწოდა დამსწრეთ მხარი დაუჭირონ მ. ს. გორბაჩოვის ამ ბოლო დროს ჩატარებულ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველ მოადგილეს ა. ი. ლუკიანოვი.

ორატორმა დაახასიათა იგი როგორც ქვეყნის ერთ-ერთი თვალსაჩინო სახელმწიფო მოღვაწე, რომელიც მრავალი წელია მუშობს სსრ კავშირის სახელმწიფო სისტემის სრულყოფისათვის.

შემდეგ ორატორმა დამსწრეთ გააცნო დეპუტატისა და რესპუბლიკის ამომრჩეველებთან ტელეფონით საუბრების შინაარსი. კერძოდ, თქვა მან, საყოველთაო გაოცება და აღშფოთება გამოიწვია დეპუტატების სტავროპოლოვასა და იგიტიანის გამონათქვამებმა, რომლებიც მიეძღვნა მთიანი ყარაბაღის ავტონომიური ოლქის პრობლემებს. ახლა, როცა პარტიული, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანიზაციები უდიდეს ღონისძიებებს მიმართავენ ცხოვრების ნორმალური რიტმის აღსადგენად, ასეთი გამოსვლები ბადებს აზრს, რომ სურთ ჩაგვითრიონ უნაყოფო დისკუსიებში და ჩვენი ყურადღება ჩამოაშორონ ყრილობის დღის წესრიგის საკითხების განხილვას.

მხარი დაუჭირა რა ტაჯიკეთის სახალხო წარმომადგენელთა სახელით ა. ი. ლუკიანოვის კანდიდატურას სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილის პოსტზე, დეპუტატი **ხ. ხ. ნეგმატულოევი** შეეხო ზოგიერთ საკითხს, რომელთა აღძვრა ყრილობაზე სთხოვეს მას აბორიგენებმა.

პირველი, რაც მათ აწუხებთ, სასმელი წყალია. მთელი რაიონები რესპუბლიკაში, როგორც დეპუტატმა აღნიშნა, ნორმალურად არ არის უზრუნველყოფილი წყლით. და ეს ხდება რეგიონში, სადაც იწყება მსოფლიოში უდიდესი მყინვარები და მდინარეები! მეორე პრობლემაა არასრული დაცულობა სეისმური თვალსაზრისით. რესპუბლიკის შრომელები ცხოვრობენ სეისმური თვალსაზრისით აქტიურ რაიონებში, მაგრამ ყველგან არ არის განხორციელებული შესაბამისი ღონისძიებანი იმისათვის, რომ საიმედოდ დავიცვათ ადამიანები შესაძლო სტიქიისაგან. ამომრჩეველმა სთხოვეს დეპუტატს მიმართოს ყრილობას თხოვნით იფიქრონ კანონზე, რომელიც საშუალებას მოგვცემდა დადგეწყვიტა სეისმურად აქტიურ ზონებში ადამიანთა სრული უსაფრთხოების პრობლემები.

ა. ი. ლუკიანოვის კანდიდატურას პირველი მოადგილის პოსტზე თავის გამოსვლაში მხარი დაუჭირა დეპუტატმა **გ. ა. ამანგელდინოვამ.** ამასამად, მისი აზრით, არ არის სხვა ალტერნატივა, და ამიტომ ყველა ხალხს რჩეულმა მხარი უნდა დაუჭიროს მ. ს. გორბაჩოვს, რომელმაც დასახელა იგი ამ პოსტზე.

თურქმენეთის სს რესპუბლიკისაგან სახალხო დეპუტატთა დავალებით დეპუტატმა **რ. ა. ბაზაროვამ** მხარი დაუჭირა წინადადებას, რომ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველ მოადგილედ აირჩიონ ა. ი. ლუკიანოვი. ორატორმა დაახასიათა იგი როგორც დიდი სპეციალისტი და მეცნიერი, კაცი, რომელმაც ბევრი რამ გააკეთა პოლიტიკური რეფორმის ძირითადი მიმართულებების შემუშავებისათვის, ხელი შეუწყო რესპუბლიკაში მრავალი სამართლებრივი საკითხის გადაწყვეტას.

ჩვენ არ გვტოვებს აზრი, თქვა დეპუტატმა **ნ. ბ. კირიაკმა,** რომ ამ დარბაზში მხოლოდ იმიტომ ვართ, რომ დაიწყო გარდაქმნა, რომლის მამამთავარია პარტია. ხოლო უფრო ზუსტად რომ ვთქვათ, მისი მამამთავარია მ. ს. გორბაჩოვი. მაგრამ იგი მარტო არ არის. მას ჰყავდა და ჰყავს თანამოაზრენი და ერთგული თანაშემწეები, რომლებიც გამოცდილნი არიან გარდაქმნის საქმეებში. ერთ-ერთი მათგანია ა. ი. ლუკიანოვი.

ორატორმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ, თუ დეპუტატებმა პრაქტიკულად ერთსულოვნად მიიღეს მ. ს. გორბაჩოვს ქვეყნის, მთელი გარდაქმნის ბედი და მზად არიან დაეხმარონ მას, ბოლომდე თანამიმდევრული უნდა იყვნენ და მიანდონ თვითონ განსაზღვროს თანაშემწეები უმაღლეს საბჭოში. მან ა. ი. ლუკიანოვი დაახასიათა როგორც ერთ-ერთი თვალსაჩინო მეცნიერი საბჭოთა მწერლობის დარგში, პოლიტიკური სისტემის რეფორმის, თანამედროვე პირობებში მისი ფუნქციონირების ერთ-ერთი ავტორი და შემსრულებელი.

კანდიდატი სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილის თანამდებობაზე სახალხო ხელისუფლების ლენინური იდეის დიდი პროპაგანდისტი და რეალიზატორია. მისი სახით, თქვა ორატორმა, ჩვენ გვეყოლება ხელმძღვანელი, რომელმაც შეიმუშავა თეორიული და პრაქტიკული პრობლემების მთელი კომპლექსი.

დასასრულ დეპუტატმა **ა. ი. ლუკიანოვმა** უპასუხა შემოსულ კითხვებს.

დიდი კენჭისყრით სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის პირველ მოადგილედ ყრილობამ აირჩია ა. ი. ლუკიანოვი და მიიღო შესაბამისი დადგენილება.

ყრილობა მუშაობას განაგრძობს.

(საკდესი).

იქმნება წარმოებისა და მომსახურების სფეროს კოოპერატორთა კავშირი

რესპუბლიკის სადირექტივო და სხვა ორგანოებში წარმოებისა და მომსახურების სფეროს ცალკეული კოოპერატორების, მათი ტერიტორიული თუ დარგობრივი გაერთიანებების (ასოციაციების) მრავალრიცხოვანი მომართვების გამო იმის შესახებ, რომ საჭიროა სხვადასხვა ორგანოსთან მათი ურთიერთობის სრულყოფა და მხარდაჭერა კანონით გათვალისწინებული უფლებების განხორციელებისას, საჭიროდ არის მიჩნეული კოოპერატორთა კავშირის ორგანიზაციული გაფორმება.

მიღებულია გადაწყვეტილება, რომ შეიქმნას რესპუბლიკაში კოოპერაციული საქმიანობის სრულყოფის და კოოპერატორთა პირველი რესპუბლიკური ყრილობის მომზადებისა და ჩატარების შესახებ წინადადებათა შემმუშავებელი საორგანიზაციო კომიტეტი.

საორგანიზაციო კომიტეტის შემადგენლობაში შეიადნენ ცალკეული კოოპერატივების და ასოციაციების, აგრეთვე ზოგიერთი უწყებისა და ორგანოს, მაგალითად, სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის, სახმომარაგების, ფინანსთა სამინისტროს, ბინსოცბანკის, თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომისა და სხვათა წარმომადგენლები.

მიზანშეწონილად არის მიჩნეული შეიქმნას საქართველოს სსრ წარმოებისა და მომსახურების სფეროს კოოპერატორთა რესპუბლიკური კავშირი და გაიმართოს მათი პირველი რესპუბლიკური ყრილობა.

ნავარაუდევია, რომ კავშირი იცავს ამ კოოპერატორთა საქმიანობის ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხების განხილვასა და გადაწყვეტას, გასწევს კოოპერაციული მოძრაობის პროპაგანდას, უზრუნველყოფს სახელმწიფოს და კოოპერატივების ინტერესებისა და უფლებების დაცვას, წარმოადგენს მათ სახელმწიფო ორგანოებში, საზოგადოებრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციებში, მონაწილეობას მიიღებს კოოპერაციის საკითხებზე ნორმატიულ-საამართლებრივი დოკუმენტების სრულყოფის შესახებ წინადადებათა შემუშავებაში, განახორციელებს კადრების მომზადებასა და კვალიფიკაციის ამაღლებას, შექმნის კოოპერატივების მატერიალურ-ტექნიკურ ბაზას, იმოქმედებს მათს საქმიანობაში ნეგატიური მომენტების წინააღმდეგ, ხელს შეუწყობს კოოპერატივების მიმართ საზოგადოებრივი აზრის გაჯანსაღებას, რომელთა მუშაობაში, კერძოდ, შეიმჩნევა დარღვევები და უარყოფითი მოვლენები.

საქართველოს სსრ წარმოებისა და მომსახურების სფეროს კოოპერატორთა რესპუბლიკური საბჭო (ასოციაციები) ირჩევენ დელეგატებს ორ-ორ წევრს ერთ და ერთ ოლქიდან — ბინაზე.

ყრილობა გაიმართება მომდინარე წლის 9 ივნისს თბილისის ბოდრაკის სასახლეში, რეგისტრაცია დაიწყება დილის 9 საათზე.

საორგანიზაციო კომიტეტი კოოპერატივებს მიმართავს თხოვნით გამოგზავნონ თავიანთი წინადადებანი კოოპერატივების მუშაობის, ყრილობის მუშაობის შესახებ და კოოპერაციული მოძრაობის სხვა საკითხებზე ყრილობაზე განსახილველად. (საორგანიზაციო კომიტეტის მისამართია: ქ. თბილისი, მთავრობის სახლი, ოთახი № 437, საორგანიზაციო კომიტეტი).

(საკინფორმი).

პროექტი

საქართველოს სსრ წარმოებისა და მომსახურების სფეროს კოოპერატორთა რესპუბლიკური კავშირის

წესდება

1. კავშირის ზოგადი დებულებები, მიზნები და ამოცანები

1. 1. საქართველოს სსრ წარმოებისა და მომსახურების სფეროს კოოპერატორთა რესპუბლიკური კავშირი (შემდგომში — კავშირი) წარმოადგენს აღნიშნული პროფილის კოოპერატორთა და მათი ტერიტორიული (რაიონული, საქალაქო, საოლქო) და დარგობრივი გაერთიანებების (ასოციაციების) ნებაყოფლობითს გაერთიანებას.

1. 2. კავშირის მიზანია აქტიურად შეუწყოს ხელი რესპუბლიკაში კოოპერაციული მოძრაობის განვითარებას.

1. 3. კავშირის ამოცანებია:

— დაიცვას კავშირის წევრი კოოპერატივების ინტერესები სამართლებრივი და ეკონომიკური თვალსაზრისით;

— ორგანიზაციულად შეუწყოს ხელი და დაეხმაროს კავშირის წევრ შესაქმნელ და მოქმედ კოოპერატივებს;

— ხელი შეუწყოს კავშირის წევრი კოოპერატივების სპეციალურ-საწარმოო და საფინანსო-კომერციული საქმიანობის განვითარებას;

— განავითაროს კავშირის წევრი კოოპერატივებისა და თვით კავშირის ურთიერთობა სახელმწიფო, საზოგადოებრივ, კოოპერაციულ და საზღვარგარეთის ორგანიზაციებთან;

— კოორდინაცია გაუწიოს კავშირის წევრი ცალკეული კოოპერატივებისა და მათი გაერთიანებების (ასოციაციების) განვითარებას.

1. 4. კავშირი ახორციელებს თავის საქმიანობას სსრ კავშირის კონსტიტუციის, „სსრ კავშირში კოოპერაციის შესახებ“ კანონის, მოქმედი საკანონმდებლო აქტებისა და სადირექტივო ორგანოების დადგენილებების და ამ წესდების შესაბამისად.

2. კავშირის ორგანიზაციული მშენებლობის პრინციპები

2. 1. კავშირი იურიდიული პირია, რომელსაც აქვს თავისი დამოუკიდებელი ბალანსი, საანგარიშსწორებო და სხვა ანგარიშები ბანკების რესპუბლიკურ განყოფილებებში, გერბიანი ბეჭედი და შტამპი თავისი სახელწოდებით.

2. 2. კავშირი თავის საქმიანობას აგებს შემდეგი პრინციპების საფუძველზე:

— კავშირში შესვლისა და კავშირიდან გამოსვლის სრული ნებაყოფლობა და თავისუფლება;

— კავშირის ყველა წევრის სრული თანასწორუფლებიანობა;

— გადაწყვეტილების მიღება პირდაპირი ღია კენჭისყრით.

— მიღებული (დამტკიცებული) გადაწყვეტილებისადმი დაქვემდებარება.

— თავისი არჩევითი ორგანოს (საბჭოსა და გამგეობის) უფლებამოსილებით აღჭურვა;

— ღონისძიებების მიღება და მოქმედების განხორციელება ამ წესდებით განსაზღვრულ თავიანთ უფლებათა ფარგლებში და თავისი მოქმედებისათვის სრული პასუხისმგებლობა;

კავშირს არ ეკისრება პასუხისმგებლობა (პასუხს არ აგებს) თავისი წევრების ან სახელმწიფო და სხვა ორგანოების ვალდებულებებისათვის;

სახელმწიფო პასუხს არ აგებს კავშირის ვალდებულებათა მიხედვით;

კავშირის წევრს არ ეკისრება პასუხისმგებლობა (პასუხს არ აგებს) კავშირის ვალდებულებათა მიხედვით.

3. კავშირის უფლებები და მოვალეობანი

3. 1. კავშირს უფლება აქვს:

— წარმოადგენდეს ანვის ინტერესებსა და კავშირის წევრთა ინტერესებს ყველა სხვა ორგანიზაციაში;

— ახორციელებდეს ორგანიზაციულ-ეკონომიკურ ღონისძიებებს, რათა დახმარება გაუწიოს საინიციატივო ჯგუფებს, რომლებიც კოოპერატივის შექმნასა და კავშირში შესვლას ამირებენ, და კავშირის წევრ კოოპერატივებს;

— იღებდეს შემზღუდველ ღონისძიებებს კავშირის წევრი კოოპერატივების მიმართ, რომლებმაც დაარღვიეს წესდება, „სსრ კავშირში კოოპერაციის შესახებ“ კანონი და სხვა ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტები.

— აყენებდეს წინადადებებს და შენიშვნებს სადირექტივო ორგანოების დადგენილებებისა და ამ საკანონმდებლო აქტების პროექტების გამო, რომლებიც ეხება კოოპერაციულ მოძრაობას და კოოპერატივების საქმიანობას;

— დებდეს ხელშეკრულებებს სხვა სახელმწიფო, საზოგადოებრივ, კოოპერაციულ და საზღვარგარეთის ორგანიზაციებთან;

— ქმნიდეს სამეურნეოანგარიშიან და კოოპერაციულ ორგანიზაციებს, რომელთა საქმიანობა ძირითადად მიმართული იქნება კოოპერაციული მოძრაობის და ცალკეული კოოპერატივების საწარმოო-სამეურნეო საქმიანობის განვითარებისათვის;

— ახორციელებდეს კავშირის წევრი კოოპერატივების განაცხადების (შეკვეთების) მიხედვით საგამომცემლო-პოლიგრაფიულ საქმიანობას დადგენილი წესით საინფორმაციო-სარეკლამო ბიულეტენებისა და სხვა საცნობარო მასალის, კოოპერატორთა გაზეთის, მათი შრომების გამოსაცემად და სხვ.

— ახორციელებდეს კოოპერატივებისათვის საეკონომიკო მომზადებასა და დადამზადებას;

— ირჩევდეს თავის ხელმძღვანელ ორგანოებს (მმართველობის ორგანოებს) და, საჭირო შემთხვევებში, წარმომადგენლობებს.

3. 2. კავშირი ვალდებულია:

— წარმოადგენდეს და იცავდეს კავშირის წევრი კოოპერატივების ინტერესებსა და უფლებებს;

— უწევდეს ორგანიზაციულ-ეკონომიკურ და იურიდიულ დახმარებას როგორც საინიციატივო ჯგუფებს, რომლებიც ქმნიან კოოპერატივებს და შედიან კავშირში, ასევე კავშირის წევრ კოოპერატივებსაც;

— ქმნიდეს პირობებს, რომლებიც უზრუნველყოფს აქტიურობას და კეთილსინდისიერებას კავშირისათვის საერთო ამოცანების და ღონისძიებების, უწყობარეს ყოველისა, კავშირის წევრი კოოპერატივების სოციალურ-კულტურულ-საყოფაცხოვრებო და საწარმოო-სამეურნეო განვითარების ღონისძიებების შესრულებაში.

4. კავშირის წევრობა

4. 1. კავშირის წევრი შეიძლება იყოს რესპუბლიკის ნებისმიერი კოოპერატივი, რომელიც ახორციელებს თავის საქმიანობას წარმოებისა და მომსახურების სფეროში, და რომელმაც გამოთქვა კავშირში შესვლის სურვილი და შეიტანა შესასვლელი და საწევრო შესატანი, აგრეთვე მათი ტერიტორიული ან დარგობრივი გაერთიანებანი (ასოციაციები).

შენიშვნა: აღნიშნულ გაერთიანებაში (ასოციაციაში) შემავალი კოოპერატივები კავშირის წევრები არიან.

4. 2. კავშირში მიღება ხდება კოოპერატივის (გაერთიანების) თავმჯდომარის განცხადებისა და კოოპერატივის (გაერთიანების) გადაწყვეტილების საერთო კრების ოქმის საფუძველზე შესასვლელი შესატანის გადახდის შემდეგ;

— კავშირიდან ნებაყოფლობით გამოსვლა ხდება კოოპერატივის (გაერთიანების) ანავმჯდომარის განცხადების საფუძველზე, რომელსაც დაერთვის კოოპერატივის (გაერთიანების) საერთო კრების ოქმი საფუძველზე;

4. 3. კავშირის წევრად მიღებისა ან კავშირიდან გარიცხვის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს კავშირის ყრილობა ან კავშირის საბჭო ღია კენჭისყრით ხმის მიმცემთა უბრალო უმრავლესობით;

შენიშვნა: კავშირიდან კოოპერატივის (გაერთიანების) გარიცხვის საკითხი შეიძლება აღიძრას ამ წესდების ან ცალკეული ნორმატიული აქტების დარღვევის შემთხვევაში;

4. 4. კავშირის წევრს უფლება აქვს:

— აღძრან (შეიტანონ) საკითხები კავშირის ყრილობაზე ან კავშირის საბჭოსა და გამგეობის სხდომებზე ყველა თავიანთი პრობლემის გამო;

— შეიტანონ წინადადებანი კავშირის მართვის ორგანოების მუშაობის პრაქტიკის გაუმჯობესების თაობაზე:

— მიიღონ გამგეობასთან არსებული აპარატისაგან საინფორმაციო, საკონსულტაციო უზრუნველყოფა და დახმარება ამ წესდებით გათვალისწინებულ საქმიანობაში;

— მიიღონ სრული საანგარიშო ინფორმაცია კავშირის, მისი საბჭოსა და გამგეობის საქმიანობის შესახებ, მათ შორის გამგეობასთან არსებული აპარატის მუშაობის შესახებ;

— მონაწილეობა მიიღონ ღონისძიებებში, რომლებიც ეწყობა კავშირის ეგიდით (ყრილობები, საბჭოსა და გამგეობის, ცალკეული კომისიების სხდომები, ბაზრობები, ვაჭრობა, გამოფენები, აუქციონები და სხვ.).

— აირჩიონ და იყენენ არჩეული კავშირის მართვის ორგანოებში (საბჭო, გამგეობა, სარევიზიო კომისია);

— ნებაყოფლობით გავიდნენ კავშირიდან;

4. 5. კავშირის წევრი მოვალეა:

— დაიცვას ეს წესდება და უზრუნველყოს კავშირის, მისი საბჭოსა და გამგეობის გადაწყვეტილებების, აგრეთვე კავშირის სარევიზიო კომისიის მითითებათა შესრულება;

— გადაიხადოს დროულად საწევრო შესატანები;

— აქტიური მონაწილეობა მიიღოს კავშირისა და მისი ორგანოების საქმიანობაში;

— არ დაუშვას კავშირისა და მთელი კოოპერაციული მოძრაობის დისკრედიტაცია (ავტორიტეტის დაკარგვა) თავისი საწარმოო-სამეურნეო ან კომერციულ-სარეკლამო საქმიანობით.

5. კავშირის ორგანიზაციული სტრუქტურა და მისი მართვის ორგანოები

5. 1. კავშირის უმაღლესი ორგანოა რესპუბლიკის კოოპერატორთა ყრილობა;

5. 2. ყრილობა:

— აარსებს კავშირს;

— ამტკიცებს კავშირის წესდებას (ან მის ახალ რედაქციას);

— განსაზღვრავს რესპუბლიკაში კოოპერაციული მოძრაობის განვითარების ძირითადი მიმართულებების კონცეფციას;

— ირჩევს პირდაპირი ღია კენჭისყრით კავშირის საბჭოს;

— აკისრებს თავის უფლებამოსილებას ყრილობებს შუა პერიოდში კავშირის საბჭოს;

— ირჩევს წარმოებისა და მომსახურების სფეროს კოოპერატორთა საკავშირო ყრილობის დელეგატებს;

— იღებს გადაწყვეტილებას კოოპერატივების ტერიტორიული (რესპუბლიკური) და დარგობრივი კავშირების, საკავშირო საბჭოში შესვლის ან არშესვლის შესახებ;

— ირჩევს კავშირის სარევიზიო კომისიის შემადგენლობას;

— იღებს გადაწყვეტილებას საქართველოს სსრ კოოპერატივების რესპუბლიკური საინფორმაციო-კ

სსრ კავშირის უმაღლეს სასამართლოში

სსრ კავშირის უმაღლესი სასამართლოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის ს. ი. გუსევის თავმჯდომარეობით გაიმართა სსრ კავშირის უმაღლესი სასამართლოს პლენუმი.

პლენუმმა განიხილა სსრ კავშირის გენერალური პროკურორის წარდგინება „სახელმწიფო დანაშაულისათვის სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის შესახებ“ სსრ კავშირის კანონის (სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1989 წლის 8 აპრილის ბრძანებულების რედაქციით) მე-11[1] მუხლის გამოყენებასთან დაკავშირებით წარმოქმნილ საკითხებზე სსრ სამართლოებისათვის სახელმძღვანელო განმარტების მიცემის თაობაზე.

ზოგიერთ რესპუბლიკაში უკვე აღიძრა მთელი რიგი საქმეები კანონის მე-11[1] მუხლით. ამავე დროს გამოვლინდა განსხვავებანი სისხლისსამართლებრივად დასჯადი დისკრედიტაციის განმარტებაში. ამ პირის გაგებაში საჭირო ერთიანობის უზრუნველობას, კანონის შინაარსის არასწორ გარკვევას შეიძლება მოჰყვეს შეცდომები საგამოძიებო-საპროკურორო ორგანოებისა და სასამართლოების მუშაობაში მისი გამოყენების თავდაპირველ ეტაპზე.

„სსრ კავშირის უმაღლესი სასამართლოს შესახებ“ სსრ კავშირის კანონის მესამე მუხლის შესაბამისად, სსრ კავშირის უმაღლესი სასამართლოს პლენუმის სახელმძღვანელო განმარტებანი სავალდებულოა არა მარტო სასამართლოებისათვის, არამედ ყველა სხვა ორგანოსა და თანამდებობის პირისათვის, რომლებიც იყენებენ კანონს, რომლის გამო მიცემულია განმარტება.

როგორც სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო კოლეგიის თავმჯდომარის რ. გ. ტინომირნოვის მოხსენებაში, პლენუმის მონაწილეთა და მის სხდომაზე მოწვეულ პირთა გამოსვლებში აღინიშნა, შეკითხვები ადგილებიდან მთელი რიგი პუბლიკაციები პრესაში მოწმობს, რომ კანონის ტერმინის — „დისკრედიტაციის“ სწორ გაგებას უაღრესად დიდი მნიშვნელობა ენიჭება.

კაზუალურად აღინიშნა, რომ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1989 წლის 8 აპრილის ბრძანებულების მიზანია გააძლიეროს სამართლებრივი გარანტიები როლი საბჭოთა ადამიანების უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვის მექანიზმში. მცდარია ბრძანებულების გაგება კანონის იმ წინანდელი მუხლების თავისებურ „შემცველად“, რომლებიც ინკრიმინირებდნენ სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას ანტისაბჭოური აგიტაციისა და პროპაგანდისათვის.

პლენუმის მონაწილეებმა აღნიშნეს, რომ ცნების „დისკრედიტაციის“ განმარტება ერთხელ კიდევ მიაყრობს სასამართლოების უყურადღებას იმის საჭიროებას, რომ განუხრელად იცავდნენ კანონის მოთხოვნებს, რადგან წინანდელი წლების გამოცდილება მოწმობს, რომ კანონის განკრცობით განმარტებას გარდაუვალად მოსდევდა სოციალისტური კანონიერებიდან გადახვევა, მისი დარღვევები. სწორედ კანონის ფარგლებში უნდა წყდებოდეს, ერთი მხრივ, სახელმწიფო ორგანოების, თანამდებობის პირების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების საჯარო შეურაცხყოფისა და ცილისწამებისაგან დაცვის, მეორე მხრივ კი მოქალაქეთა სიტყვის, პრესის თავისუფლების კონსტიტუციურ უფლებათა, აგრეთვე არსებულ ნაკლოვანებათა კრიტიკის უფლების დაცვის საკითხი.

კანონში მოხსენიებული ორგანოებისა და თანამდებობის პირების ბოქმედებისა და გადაწყვეტილებების დასაბუთებული, არგუმენტირებული კრიტიკა მოქალაქეთა მიერ, რომლებიც მოქმედებენ საჯაროდ და სოციალისტური კანონიერების ფარგლებში, არ შეიძლება მივიჩნიოთ სისხლისსამართლებრივად დასჯად დისკრედიტაციად.

ახალი სამართლებრივი ნორმების ასეთი გაგება და გამოყენება მთლიანად შეესაბამება სსრ კავშირის მიერ რატიფიცირებულ საერთაშორისო პაქტებსა და კონვენციებს ადამიანის უფლებათა შესახებ.

პლენუმმა სასამართლოებს განუმარტა, რომ „სახელმწიფო დანაშაულისათვის სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის შესახებ“ სსრ კავშირის კანონის მე-11[1] მუხლით გათვალისწინებული დისკრედიტაცია უნდა გავიგოთ, როგორც ცილისმწამებლური მონაცემების, ესე იგი აშკარად ყალბი ინფორმაციის განზრახ საჯარო გავრცელება სსრ კავშირის ხელისუფლებისა და მმართველობის უმაღლესი ორგანოებისადმი, კანონის აღნიშნულ მუხლში ჩამოთვლილი სხვა ორგანოებსა, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და თანამდებობის პირებისადმი ნდობისათვის ძირის გამოთხრის მიზნით.

ამასთან პლენუმმა განსაკუთრებით აღნიშნა, რომ პრესაში ან სხვა ყოველი ფორმით ცნობების გამოქვეყნება, რომლებიც ასახავენ აღნიშნული ორგანოების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და თანამდებობის პირების საქმიანობაში ნაკლოვანებებს, მათი კრიტიკა ამასთან დაკავშირებით დანაშაულის შემადგენლობას არ ქმნიან.

პლენუმმა განიხილა სსრ კავშირის უმაღლესი სასამართლოს თავმჯდომარისა და სსრ კავშირის გენერალური პროკურორის პროტესტები სასამართლო საქმეთა გამო. მათ შორის ორმოცდაათზე მეტი საქმე იმ ქირთა გამო, რომლებმაც დაუსაბუთებელი რეპრესიები განიცადეს ოცდაათიან-ორმოციან წლებსა და ორმოცდაათიანი წლების დადგებ. თითქმის ყველა ეს პირი ცნეს დამნაშავეებად განსაკუთრებით საშიშ სახელმწიფო დანაშაულობათა ჩადენაში და მიუსაჯეს თავისუფლების აღკვეთის მაქსიმალური ვადები, ზოგიერთი კი დახვრიტეს.

ყველაზე ხშირი იყო ბრალდება ანტისაბჭოთა აგიტაციის წარმოებაში, მაშინ როცა განსასჯელთა გამონათქვამები საბჭოთა ადამიანების ცხოვრების მატერიალური პირობების, კოლმეურნეობებში მდგომარეობის გამო, კრიტიკა პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელობის მიმართ იმასთან დაკავშირებით, რომ საბჭოთა კავშირი მომზადებული ვერ აღმოჩნდა ომისათვის ჰიტლერულ გერმანიასთან და სხვა მსჯელობანი ასახავდნენ საქმის ნამდვილ ვითარებას და არ შეიცავდნენ მოწოდებებს საბჭოთა წყობილების დამხობისათვის, ძირის გამოთხრის ან შესუსტებისათვის.

ყველაზე ძმიმე დანაშაულობათა — ჯაშუშობის, ტეროროსტიული საქმიანობისა და მავნებლობის შესახებ საქმეთა განხილვის დროს პლენუმმა დაადგინა, რომ ბრალდებები მათ გამო იყო შეკოწიწებული ან ემყარებოდა ისეთ მტკიცებულებებს, რომლებიც არ შეიძლებოდა საკმარისად ჩითვლიყო. ამასთან დაკავშირებით ამ საქმეთა გამო ყველა მსჯავრდებული რეაბილიტირებულია.

მაგალითად, კომინტერნის აღმასკომის კავშირის სამსახურის ყოფილი თანამშრომელი ცანდერი დამნაშავედ ცნეს იმაში, რომ ყო ანტისაბჭოთა საჯაშუშო-ტეროროსტიულ ტროცკისტული ორგანიზაციის მონაწილე, რომელიც კომინტერნის სისტემაში არსებობდა, გერმანიის დაზვერვის აგენტი და მთელი რიგი წლების მანძილზე აწვდიდა მას საჯაშუშო ცნობებს.

ბრალდება ცანდერისა, რომელიც კატეგორიულად უარყოფდა თავის დანაშაულს, ემყარებოდა მხოლოდ სხვა საქმეთა გამო დაპატიმრებული კომინტერნის აღმასკომის მუშაკების — აბრამოვ-მირონის, პალატენ-ციმერმანისა და მელნიკოვის სხვა საქმეთა გამო ოქმებს, ამონაწერებს. როგორც ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამოძიების დროს დადგინდა, მათ გათქვეს საკუთარი თავი და ცანდერი გამოძიების წარმოების უკანონო მეთოდების გამოყენების შედეგად.

კომპეტენტურ საბჭოთა არქივებსა და ორგანოებში არ არის არავითარი ცნობები იმის შესახებ, რომ ცანდერი თანამშრომლობდა ფაშისტური გერმანის სადაზვერვო ორგანოებთან. არ არის ცნობები იმის შესახებაც, რომ არსებობდა ანტისაბჭოთა ორგანიზაცია კომინტერნში. პირიქით, საიმპერიო უშიშროების მთავარი სამმართველოს ნადავლ გერმანულ დოკუმენტებში ცანდერი მოხსენიებულია როგორც სახელმწიფოსადგილ საშიში პირი.

პლენუმმა შეწყვიტა ცანდერის საქმე მის მოქმედებაში დანაშაულის შემადგენლობის არარსებობის გამო.

იმ შეთითხნილი ბრალდებით, რომ შედიოდა „კონტრრევოლუციურ ტროცკისტულ-ზინოვიევერ ჯგუფში, რომელმაც მოამზადა და განახორციელა ს. მ. კიროვის მკვლელობა და ამზადებდა მეთელ რიგ სხვა ტეროროსტიულ აქტებს საკ. კპ (ბ) და საბჭოთა მთავრობის ხელმძღვანელთა წინააღმდეგ“, მსჯავრი დასდეს ვ. პ. სუვორინს. მის საქმეში არ ყოფილა არავითარი დამამტკიცებელი საბუთი, რომ მას ხელი ერია ს. მ. კიროვის მკვლელობაში, თვით სუვორინის წინააღმდეგ-ბრიგი და არაკონკრეტული ჩვენებების გარდა, რომელზეც მან არაერთგზის თქვა უარი. ამ ჩვენებებიდან შეუძლებელია გამოიტანო დასკვნა, თუ სახელდობრ რას წარმოადგენდა ორგანიზაცია, რომელშიც იგი ვითომდა შედიოდა, როგორი იყო მისი შემადგენლობა, კონკრეტულად რა ამოცანები იყო დასახული მის მონაწილეთა წინაშე, როგორი იყო ორგანიზაციის პროგრამა და ბრძოლის მეთოდები.

სუვორინის საქმე აგრეთვე შეწყვეტილია, და იგი მთლიანად რეაბილიტირებულია.

პლენუმმა გამოასწორა სასამართლოების მიერ უფრო მოგვიანებითაც დაშვებული შეცდომები ზოგიერთი პირის მოქმედებისა და გამოთქვამის იურიდიულ შეფასებაში. ამასთან დაკავშირებით ამ საქმეთა გამო ყველა მსჯავრდებული რეაბილიტირებულია.

მაგალითად, კომინტერნის აღმასკომის კავშირის სამსახურის ყოფილი თანამშრომელი ცანდერი დამნაშავედ ცნეს იმაში, რომ ყო ანტისაბჭოთა საჯაშუშო-ტეროროსტიულ ტროცკისტული ორგანიზაციის მონაწილე, რომელიც კომინტერნის სისტემაში არსებობდა, გერმანიის დაზვერვის აგენტი და მთელი რიგი წლების მანძილზე აწვდიდა მას საჯაშუშო ცნობებს.

ბრალდება ცანდერისა, რომელიც კატეგორიულად უარყოფდა თავის დანაშაულს, ემყარებოდა მხოლოდ სხვა საქმეთა გამო დაპატიმრებული კომინტერნის აღმასკომის მუშაკების — აბრამოვ-მირონის, პალატენ-ციმერმანისა და მელნიკოვის სხვა საქმეთა გამო ოქმებს, ამონაწერებს. როგორც ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამოძიების დროს დადგინდა, მათ გათქვეს საკუთარი თავი და ცანდერი გამოძიების წარმოების უკანონო მეთოდების გამოყენების შედეგად.

კომპეტენტურ საბჭოთა არქივებსა და ორგანოებში არ არის არავითარი ცნობები იმის შესახებ, რომ ცანდერი თანამშრომლობდა ფაშისტური გერმანის სადაზვერვო ორგანოებთან. არ არის ცნობები იმის შესახებაც, რომ არსებობდა ანტისაბჭოთა ორგანიზაცია კომინტერნში. პირიქით, საიმპერიო უშიშროების მთავარი სამმართველოს ნადავლ გერმანულ დოკუმენტებში ცანდერი მოხსენიებულია როგორც სახელმწიფოსადგილ საშიში პირი.

პლენუმმა შეწყვიტა ცანდერის საქმე მის მოქმედებაში დანაშაულის შემადგენლობის არარსებობის გამო.

იმ შეთითხნილი ბრალდებით, რომ შედიოდა „კონტრრევოლუციურ ტროცკისტულ-ზინოვიევერ ჯგუფში, რომელმაც მოამზადა და განახორციელა ს. მ. კიროვის მკვლელობა და ამზადებდა ანტისაბჭოთა აგიტაციის წარმოებაში, მაშინ როცა განსასჯელთა გამონათქვამები საბჭოთა ადამიანების ცხოვრების მატერიალური პირობების, კოლმეურნეობებში მდგომარეობის გამო, კრიტიკა პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელობის მიმართ იმასთან დაკავშირებით, რომ საბჭოთა კავშირი მომზადებული ვერ აღმოჩნდა ომისათვის ჰიტლერულ გერმანიასთან და სხვა მსჯელობანი ასახავდნენ საქმის ნამდვილ ვითარებას და არ შეიცავდნენ მოწოდებებს საბჭოთა წყობილების დამხობისათვის, ძირის გამოთხრის ან შესუსტებისათვის.

ყველაზე ძმიმე დანაშაულობათა — ჯაშუშობის, ტეროროსტიული საქმიანობისა და მავნებლობის შესახებ საქმეთა განხილვის დროს პლენუმმა დაადგინა, რომ ბრალდებები მათ გამო იყო შეკოწიწებული ან ემყარებოდა ისეთ მტკიცებულებებს, რომლებიც არ შეიძლებოდა საკმარისად ჩითვლიყო. ამასთან დაკავშირებით ამ საქმეთა გამო ყველა მსჯავრდებული რეაბილიტირებულია.

მაგალითად, კომინტერნის აღმასკომის კავშირის სამსახურის ყოფილი თანამშრომელი ცანდერი დამნაშავედ ცნეს იმაში, რომ ყო ანტისაბჭოთა აგიტაციის წარმოებაში, მაშინ როცა განსასჯელთა გამონათქვამები საბჭოთა ადამიანების ცხოვრების მატერიალური პირობების, კოლმეურნეობებში მდგომარეობის გამო, კრიტიკა პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელობის მიმართ იმასთან დაკავშირებით, რომ საბჭოთა კავშირი მომზადებული ვერ აღმოჩნდა ომისათვის ჰიტლერულ გერმანიასთან და სხვა მსჯელობანი ასახავდნენ საქმის ნამდვილ ვითარებას და არ შეიცავდნენ მოწოდებებს საბჭოთა წყობილების დამხობისათვის, ძირის გამოთხრის ან შესუსტებისათვის.

ყველაზე ძმიმე დანაშაულობათა — ჯაშუშობის, ტეროროსტიული საქმიანობისა და მავნებლობის შესახებ საქმეთა განხილვის დროს პლენუმმა დაადგინა, რომ ბრალდებები მათ გამო იყო შეკოწიწებული ან ემყარებოდა ისეთ მტკიცებულებებს, რომლებიც არ შეიძლებოდა საკმარისად ჩითვლიყო. ამასთან დაკავშირებით ამ საქმეთა გამო ყველა მსჯავრდებული რეაბილიტირებულია.

ასეთ საქმეთა გამო ბრალდებულ ანტისაბჭოთა აგიტაციის წარმოებაში, ესე იგი ანტისაბჭოთა ორგანიზაციის ორგანიზატორ ბ. ბ. ბოგატიროვ-ბოგატიროვი, ბ. ბ. ბოგატიროვ-ბოგატიროვ, ბ. ბ. ბოგატიროვ-ბოგატიროვ, ბ. ბ. ბოგატიროვ-ბოგატიროვ

სცენაზეა „მერანი“

თბილისის ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის სცენა იმ დღეს მთლიანად პიონერთა და მოსწავლეთა რესპუბლიკური სასახლის ქორეოგრაფიულ ansamblsა „მერანს“ დაეთმო — გაიმართა საქველმოქმედო კონცერტი, რომლის შემოსავალიც 9 აპრილს დაღუპულთა ხსოვნის მემორიალის ასაგებ ფონდში ჩაირიცხება.

„მერანი“ სულ მეექვსე წელიწადია არსებობს ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის, საქართველოს კომკავშირის პრემიის लაურეატის რეზო ჭანიშვილის ხელმძღვანელობით. ansamblმა სწრაფად მოიხვეჭა სახელი არა მარტო ჩვენს რესპუბლიკაში, არამედ საკავშირო და საერთაშორისო მასშტაბითაც. მას ტაში უკრავდნენ იუგოსლავიაში, პოლონეთში, ბულგარეთში, რუმინეთში, ამერიკის შეერთებულ შტატებში. მონაწილეობდა მოსკოვის მსოფლიო ფესტივალში, ქალთა III მსოფლიო კონგრესისადმი მიძღვნილ საღამოში კრემლის ყრილობათა სასახლეში, შარშან მ. ს. გორბაჩოვის პოლონეთში ვიზიტთან დაკავშირებით ვარშავაში გამართულ კონცერტში, ახლა ansamblმა ჰამბურგის ახალგაზრდულმა ორგანიზაციამ მიიწვია დასავლეთ გერმანიაში.

„მერანმა“ დაამტკიცა, რომ მისი ავტორიტეტი მყარ საფუძველზეა აღმოცენებული. „ფერხული“, „სამაია“, „ქართული“, „სატრფიალო“, „ოსური“, „განდაგანა“, „ხორუმი“, „მთიულური“ გამოირჩეოდა დახვეწილი ოსტატობით და ტოლს არ უდებდა პროფესიულ ansamblებს. მომხიბვლელი იყო ძმების ჯემალ და ნუგზარ ჯანჯალიების დუეტი დოლებით, ისე რომ, „მერანის“ სახით რესპუბლიკას ბავშვთა მშვენიერი ansamblი ჰყავს, რომელსაც თამამად შეგვიძლია ვანდოთ ქართული ხელოვნების პროპაგანდა და წარმომადგენლობა საზღვარგარეთ.

კონცერტში ორგანულად იყო ჩართული მეფუდუკეთა ansamblsა „მერცხლის“, გოგონათა ansamblsა „მზიურის“, ვაჟთა ვოკალურ ansamblsა „მირანგულას“ გამოსვლები.

„კომუნისტის“ კორ.

სურათებზე: „სამაია“; მედოლეები.

ს. კილაძის ფოტო.

სპორტის ამბები

✦ წყალბურთი

პრიზის მესამე მფლობელი

წყალბურთელთა თბილისის საერთაშორისო ტურნირის დიდი მოოლოდნელობა იყო ის, რომ სსრ კავშირის პირველი ნაკრები მთავარი პრიზისთვის — საქართველოს ჟურნალისტთა კავშირის პრიზისათვის — გამართულ ფინალურ ბრძოლებში არ მონაწილეობდა. მისი წინსვლა სრულიად მოულოდნელად შეაჩერა სსრ კავშირის მეორე ნაკრემმა, რომელიც გფრ-ის წარმომადგენლებთან ერთად ფინალში გავიდა.

ამ გუნდების შეხვედრაში ერთბანს სამეჯ ისეთი პირი უჩანდა, რომ მთავარი პრიზი მაინც სსრ კავშირის ნაკრებს დარჩებოდა — ოღონდ, მეორე ნაკრებს. მართლაც, ამ გუნდების ფინალური შეხვედრა საბჭოთა წყალბურთელების უპირატესობით დაიწყო. ისინი მეორე პერიოდის დასასრულს მატჩს სამი ბურთის სხვაობით იგებდნენ — 5:2. მაგრამ ამის შემდეგ მათ მეტოქის კარი მხოლოდ ერთხელ, საფინალო სასტვენამდე 12 წამით ადრე აიღეს, მაგრამ ამ დროისათვის დასავლეთგერმანელ წყალბურთელებს, როგორც იტყვიან, სამმე მოთავებული ჰქონდათ. მათ სსრ კავშირის მეორე ნაკრების კარი უკვე შვიდჯერ ჰქონდათ დალაშქრული და დარჩენილი თორმეტი წამის განმავლობაში ბურთი ალარ დაუკარგავთ. მათ გაიმარჯვეს ანგარიშით 7:6 (2:3, 1:2, 1:0, 3:1).

ამ გამარჯვების შემდეგ გფრ-ის ნაკრება, რომელმაც უკანასკნელ წლებში ევროპის ჩემპიონის ოქროს მედალი, მსოფლიო თასი და ოლიმპიური თამაშების „ბრინჯაო“ მოიპოვა, გახდა მესამე გუნდი— საქართველოს ჟურნალისტთა კავშირის პრიზის მფლობელი. ეს გამარჯვება გფრ-ს გუნდს მსოფლიო თასის გათამაშებისა და ევროპის ჩემპიონატის წინ იმედით ალავსებს, მით უმეტეს, რომ ორივე შეჯიბრება გერმანიაში, შესაბამისად დასავლეთ ბერლინსა და ბონში გაიმართება.

რაც შეეხება თბილისის ტურნირის მთავარი პრიზის ცხრაგზის მფლობელ სსრ კავშირის პირველ ნაკრებს, მან მესამე ადგილისათვის ბრძოლაში უნგრელებს სძლია — 8:6.

სამწუხაროდ, ტურნირზე უფერულად გამოვიდა საქართველოს ნაკრები. როგორც ვიუწყებოდით, მან ფრედ ითამაშა სსრ კავშირის მეორე გუნდთან, ხოლო აშშ-ის, უნგრეთისა და საბერძნეთის წარმომადგენლებთან დამარცხდა. მეშვიდე ადგილისთვის ბრძოლაში საქართველოს ნაკრებმა ბულგარელ წყალბურთელებს სძლია — 11:10.

აქვე უნდა ითქვას, რომ საქართველოს ნაკრები ამ ტურნირზე სანახევროდ გადახალისებული შემადგენლობით გამოდიოდა. გუნდში იყო ბევრი დებიუტანტი და ბუნებრივია, არც გამოცდილება ჰქონდათ, ახალგაზრდები ბრძოლის სიმძიმეს ბოლომდე ვერ უძლებდნენ. ესოდენ პრესტიჟული ტურნირი მათთვის იყო კარგი სკოლა, რომელიც მომავალ წარმატებათა ერთ-ერთი საწინდარი უნდა გახდეს.

ნათელა ხოშტარია.

სეტყვა ქართლში

გორი. („კომუნისტის“ საქ. კორ.). ამ დღეებში რაიონის საზოგადოებრივ მეურნეობებში სწრაფი ტემპით მიმდინარეობს სეტყვის შედეგების სალიკვიდაციო სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოები. სეტყვამ თავისი მსახვრალი კვალი დატოვა როგორც ხილის ბაღებში, ისე ერთწლიანი კულტურების ფართობებზე. საშუალოდ 20-25 პროცენტითაა დაზიანებული თესლოვანი და კურკოვანი ხილის ბაღები, ზვრები და ერთწლიანი ნათესები.

ახლა ბაღებში მიმდინარეობს წმალობა, ხელმეორედ დაითესა 59 ჰექტარი ლობიო.

რუსთაველის საზოგადოების ქრილოგის დელეგატთა საყურადღებოდ!

იმასთან დაკავშირებით, რომ ქ. მოსკოვში გრძელდება სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობა, რომელსაც ჩვენი საზოგადოების პრეზიდენტი და ჩვენი ყრილობის სხვა დელეგატებიც ესწრებიან, რუსთაველის საზოგადოების ყრილობა გადატანილია.

ყრილობის ჩატარების თარიღს შეგატყობინებთ.

საორგანიზაციო კომიტეტი.

დღეს დასავლეთ საქართველოში მოსალოდნელია ცვალებადი მოღრუბლულობა, ზოგან ხანმოკლე წვიმა და ჰექა-ქუხილი, აღმოსავლეთის ქარი 9-14, ზოგან 15-20 მეტრი წამში.

ტემპერატურა: დაბლობ რაიონებში — 22-27, მთებში — 18-23, მაღალმთიანეთში — 14-19 გრადუსი.

აღმოსავლეთ საქართველოში ცვალებადი მოღრუბლულობა, უმეტეს რაიონებში ხანმოკლე წვიმა და ჰექა-ქუხილი, სუსტი ქარი.

ტემპერატურა: დაბლობ რაიონებში — 17-22, მთებში — 12-17, მაღალმთიანეთში — 10-15 გრადუსი.

თბილისში ცვალებადი მოღრუბლულობა, ხანმოკლე წვიმა ჰექა-ქუხილით, სუსტი ქარი.

ტემპერატურა: 19-21 გრადუსი სითბო.

რედაქტორი
ნ. ჩერქეზიშვილი.

ტელევიზია — სამშაბათი, 30 მაისი

თბილისი

პირველი პროგრამა. 13.00 — საბჭოთა კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობაზე. 13.10 — ნაშუადღევს. 14.00 — ქართული ენის ტელეკურსი. 14.30 — მოსწავლეთა ზაფხულის არდადეგების გამო. სატელევიზიო საბავშვო კინოდარბაზი „ცისკარა“. მხატვრული ფილმი „მუმიტროლეის ბედნიერი დღეები“. 15.30 — ანიმაციურიენტთათვის. ქიმია. 16.00 — საინფორმაციო ჟამოშვება. 16.10 — შეისწავლოთ ინგლისური ენა. 16.40 — დიალოგი პოლიტიკურ თემაზე (განმეორებით). 17.15 — საქართველოს საფეხბურთო პირველობაზე (მიმოხილვა). 17.55 — განცხადებები. 18.00 — მოსწავლეთათვის. შეხვედრა რეჟისორთან. ვ. ტაბლიაშვილი. 18.50 — გარდაქმნის წახნაგები. ერთი დღე აბაშაში. 19.45 — ძილისპირული. 20.00 — მოამბე. 20.35 — ახალგაზრდობისათვის. მომავალს გავხედოთ. 21.15 — ansamblი „ფურნალისტი“ ესპანეთში. 22.00 — „ვრემია“. 23.00—ქართული მხატვრული ფილმი „გზა შინისაკენ“.

მეორე პროგრამა. 9.35 — ქართული მხატვრული ფილმი „მეავლუდი“. 10.55 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „ვოლგა-სპირა ქალაქი“. 11.25 — ქართული სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „ჰამლეტ გონაშვილი“. 12.00 — მოსწავლეთათვის. საზოგადოებათმცოდნეობა. 12.30 — მულტიპლიკაციური ფილმების პროგრამა. 13.00 — საბჭოთა კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობა. 13.10 — ნაშუადღევს. 14.00 — მოსწავლეთა ზაფხულის არდადეგების გამო. სატელევიზიო საბავშვო კინოდარბაზი „ცისკარა“. მხატვრული ფილმი „მუმიტროლეის ბედნიერი დღეები“. 15.30 — ანიტურიენტთათვის. ქიმია.

მოსკოვი

პირველი პროგრამა. 7.30 — „120 წუთი“. 9.35 — მულტიპლიკაციური ფილმები. 10.20 — ა. პ. ჩეხოვის თეატრი. ფილმსპექტაკლი „ძია ვანა“. 13.00 — სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობა. 13.10 — „ეს იყო... იყო...“. 13.30 — ბავშვის საათი. 16.30 — სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობა. 16.40 — ი. ბრამსი — კონცერტი ვიოლინისა და ორკესტრისათვის რე მაჟორი. 17.25 — მულტფილმის პრემიერა. „ჩოკო“. 17.45 — სოფლის პორიზორტები. დოკუმენტური ფილმების პრემიერა. 18.30 — „გამარჯობა, მუსიკავ!“. 19.15 — მულტიპლიკაციური ფილმი „ოქროს ანტილოპა“. 19.45 — დღეს მსოფლიოში. 20.00 — უსაფრთხო მოძრაობა. 20.30 — მღერის ს. პიატნიჩკო. 20.45 — პოზიცია. გარდაქმნა და ინტელიგენციი. 22.00 — „ვრემია“. 23.00 — „ბალეტი... ბალეტი...“. 24.00 — დღეს მსოფლიოში. 0.15 — აქტუალური ობიექტივი. „ვის ეკუთვნის ჩვენი მიწა?“.

მეორე პროგრამა. 9.00 — დილის ვარჯიში. 9.15 — მეცნიერება და ტექნიკა. კინოჟურნალი. 9.25 და 10.25 — ფრანგული ენა. 9.55 — „ტაიგური პანგები“ 10.55 — სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობა. ყრილობის მუშაობის შესვენებებში ნაჩვენები იქნება კინო და ტელეფილმები, სხვა გადაცემები. 21.00 — „ძილი ნებისა, პატარებო!“. 21.15 — ევროპის ჩემპიონატი კრიგში. 22.00 — „ვრემია“. 23.00 — „ილუზიონი“. მხატვრული ფილმი „მიწა“. 0.55 — ბალტიისპირა ქვეყნების მეგობრობის ველორბოლა. 1.15 — ევროპის ჩემპიონატი კრიგში.

KOMUNISTI ИНДЕКС 60434 უე 07180 საქართველოს კპ ცკ-ის გამოცემელობის ზარიფის ციფელი ფაბრიკის ორდენოსანი სტამბა, ლენინის ქ. 14, იბეჭდება ოფსეტური წესით. საგაზეთო კორპუსი, სოფლაულის 29 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

ნახეთ, ხომ არ მოგიგიათ?

ოფიციალური ცხრილი

საქართველოს სსრ ფულისა და ნივთების 1989 წლის მეოთხე გამოშვების ლატარიის მოგებათა ტირაჟი გაიმართა 1989 წლის 25-26 მაისს ქ. ზესტაფონში. ტირაჟში გათამაშდა 860.000 მანეთის 179 ნივთმოგება და 199.821 ფულადი მოგება. მოგება ხვდა ლატარიის ბილეთების შემდეგ სერიებსა და ნომრებს:

სერიის №	ბილეთის №	მოგებული ნივთის დასახელება ან ფულადი მოგების ოდენობა	მოგებული ნივთის ფასი ან ფულადი მოგება
012021	231*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
012022	124*)	80 მანეთი	—
012025	070*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
012038	817*)	25 მანეთი	—
012047	375*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
012057	074*)	75 მანეთი	—
012060	181*)	24 მანეთი	—
012067	072*)	30 მანეთი	—
012074	842*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
012090	404*)	მტვერსასრუტი	25—00
012098	255*)	50 მანეთი	—
012100	817*)	ავტომობილი „ეიგული-21063“	9000—00
012108	397*)	25 მანეთი	—
012112	267*)	20 მანეთი	—
012113	885*)	80 მანეთი	—
012118	252*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
012128	161*)	25 მანეთი	—
012135	870*)	30 მანეთი	—
012152	842*)	ხალიჩა	490—00
012168	189*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
012173	225*)	30 მანეთი	—
012179	219*)	30 მანეთი	—
012189	484*)	30 მანეთი	—
012212	161*)	20 მანეთი	—
012214	101*)	30 მანეთი	—
012235	240*)	30 მანეთი	—
012241	454*)	20 მანეთი	—
012249	038*)	20 მანეთი	—
012252	395*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
012258	064*)	30 მანეთი	—
012259	420*)	30 მანეთი	—
012261	294*)	30 მანეთი	—
012269	243*)	20 მანეთი	—
012279	431*)	ავტომობილი „ეიგული-21063“	9000—00
012296	380*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
012312	169*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012316	452*)	25 მანეთი	—
012321	208*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012328	135*)	მტვერსასრუტი	25—00
012349	341*)	24 მანეთი	—
012358	081*)	30 მანეთი	—
012365	073*)	20 მანეთი	—
012367	049*)	მაცივარი „ზილი“	370—00
012372	031*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012382	114*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
012393	398*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
012396	194*)	20 მანეთი	—
012404	308*)	50 მანეთი	—
012426	165*)	30 მანეთი	—
012433	150*)	20 მანეთი	—
012450	076*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012457	102*)	25 მანეთი	—
012478	088*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012506	026*)	მტვერსასრუტი	25—00
012528	177*)	30 მანეთი	—
012548	211*)	მტვერსასრუტი	25—00
012549	417*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
012556	218*)	მაგნიტორადიოლა „ეკრიკა“	250—00
012557	200*)	20 მანეთი	—
012583	279*)	მაგნიტორადიოლა „ეკრიკა“	250—00
012596	063*)	100 ლატარიის ბილეთი	30—00
012602	174*)	30 მანეთი	—
012628	045*)	30 მანეთი	—
012638	061*)	საკერავი მანქანა „ჩაიკა“	252—00
012658	282*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012670	016*)	50 მანეთი	—
012673	193*)	30 მანეთი	—
012718	1-500	10 მანეთი	—
012738	463*)	20 მანეთი	—
012743	401*)	30 მანეთი	—
012746	170*)	20 მანეთი	—
012749	310*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012754	024*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012759	059*)	20 მანეთი	—
012771	465*)	20 მანეთი	—
012775	301*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012785	092*)	25 მანეთი	—
012790	186*)	25 მანეთი	—
012792	244*)	20 მანეთი	—
012806	485*)	20 მანეთი	—
012821	033*)	50 მანეთი	—
012826	199*)	100 მანეთი	—
012834	297*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012864	290*)	30 მანეთი	—
012868	460*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
012893	091*)	50 მანეთი	—
012901	202*)	მაცივარი „ზილი“	370—00
012903	101*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012919	028*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
012921	083*)	20 მანეთი	—
012934	012*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
012959	326*)	20 მანეთი	—
012966	316*)	30 მანეთი	—
012968	277*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
012969	108*)	24 მანეთი	—
012977	270*)	20 მანეთი	—
012998	282*)	100 მანეთი	—
012997	193*)	500 მანეთი	—
013009	480*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013025	267*)	მტვერსასრუტი	25—00
013032	208*)	საკერავი მანქანა „ჩაიკა“	252—00
013039	169*)	40 მანეთი	—
013062	312*)	მტვერსასრუტი	25—00
013063	026*)	20 მანეთი	—
013066	267*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013069	091*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
013078	102*)	20 მანეთი	—
013110	100*)	20 მანეთი	—
013130	179*)	20 მანეთი	—
013134	078*)	25 მანეთი	—
013135	293*)	30 მანეთი	—
013141	270*)	30 მანეთი	—
013144	075*)	მაცივარი „ზილი“	370—00
013163	361*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
013168	224*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013178	276*)	20 მანეთი	—
013184	367*)	ავტომანქანა „ეიგული“-21063“	9000—00
013186	413*)	საკერავი მანქანა „ჩაიკა“	252—00
013209	326*)	30 მანეთი	—
013218	222*)	20 მანეთი	—
013223	487*)	30 მანეთი	—
013227	393*)	30 მანეთი	—
013238	065*)	მტვერსასრუტი	25—00
013250	070*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
013253	248*)	20 მანეთი	—
013255	238*)	მაგნიტორადიოლა „ეკრიკა“	250—00
013265	199*)	30 მანეთი	—
013269	383*)	ხალიჩა	490—00
013279	447*)	30 მანეთი	—
013292	389*)	20 მანეთი	—
013303	101*)	20 მანეთი	—
013307	419*)	80 მანეთი	—
013310	212*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
013320	054*)	50 მანეთი	—
013334	242*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013356	140*)	20 მანეთი	—
013357	319*)	20 მანეთი	—
013361	290*)	50 მანეთი	—
013366	032*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013382	078*)	20 მანეთი	—
013405	255*)	20 მანეთი	—
013406	186*)	30 მანეთი	—
013410	109*)	20 მანეთი	—
013421	038*)	30 მანეთი	—
013428	114*)	მაცივარი „ზილი“	370—00
013432	037*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
013446	162*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
013456	444*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013462	442*)	30 მანეთი	—
013469	373*)	25 მანეთი	—
013474	498*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013489	447*)	20 მანეთი	—
013490	096*)	24 მანეთი	—
013511	048*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013512	436*)	20 მანეთი	—
013514	267*)	50 მანეთი	—
013519	199*)	30 მანეთი	—
013521	466*)	20 მანეთი	—
013533	025*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013540	054*)	30 მანეთი	—
013545	355*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
013562	450*)	მაცივარი „მინსკი“	455—00
013566	497*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
013585	184*)	საკერავი მანქანა „ჩაიკა“	252—00
013602	094*)	მტვერსასრუტი	25—00
013609	203*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013635	074*)	25 მანეთი	—
013648	140*)	ხალიჩა	490—00
013650	024*)	მტვერსასრუტი	25—00
013660	085*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
013665	300*)	30 მანეთი	—
013678	287*)	30 მანეთი	—
013705	327*)	75 მანეთი	—
013728	072*)	30 მანეთი	—
013747	289*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013750	200*)	50 მანეთი	—
013751	252*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013756	257*)	20 მანეთი	—
013760	087*)	30 მანეთი	—
013767	495*)	50 მანეთი	—
013768	375*)	20 მანეთი	—
013784	110*)	20 მანეთი	—
013785	444*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013804	368*)	25 მანეთი	—
013805	259*)	20 მანეთი	—
013822	380*)	ავტომანქანა „ეიგული-21063“	9000—00
013825	050*)	50 მანეთი	—
013857	467*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
013905	178*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013927	103*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
013932	411*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
013933	444*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013946	177*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013965	274*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
013972	296*)	30 მანეთი	—
013976	024*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
013978	371*)	20 მანეთი	—
014005	081*)	20 მანეთი	—
014011	189*)	20 მანეთი	—
014018	082*)	მტვერსასრუტი	25—00
014019	254*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014022	305*)	მაცივარი „ზილი“	370—00
014032	266*)	20 მანეთი	—
014045	162*)	მტვერსასრუტი	25—00
014049	486*)	20 მანეთი	—
014053	265*)	20 მანეთი	—
014059	358*)	20 მანეთი	—
014065	335*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014077	208*)	ავტომანქანა „ეიგული-21063“	9000—00
014110	379*)	20 მანეთი	—
014140	196*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014142	465*)	20 მანეთი	—
014151	196*)	20 მანეთი	—
014153	415*)	20 მანეთი	—
014155	1-500	10 მანეთი	—
014166	224*)	20 მანეთი	—
014185	493*)	20 მანეთი	—
014186	145*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014197	111*)	25 მანეთი	—
014200	117*)	20 მანეთი	—
014203	288*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
014204	386*)	ავტომანქანა „ეიგული-21063“	9000—00
014206	439*)	მტვერსასრუტი	25—00
014218	205*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
014224	063*)	მაცივარი „ზილი“	370—00
014226	227*)	ახი ცალი ლატარის ბილეთი	30—00
014239	253*)	30 მანეთი	—
014242	014*)	30 მანეთი	—
014254	320*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014261	071*)	ავტომანქანა „ეიგული-2108“	8400—00
014281	333*)	25 მანეთი	—
014311	134*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
014318	180*)	მაცივარი „მინსკი“	455—00
014343	356*)	20 მანეთი	—
014357	373*)	ავტომანქანა „ეიგული-21063“	9000—00
014363	335*)	ახი ლატარიის ბილეთი	30—00
014371	137*)	50 მანეთი	—
014385	367*)	30 მანეთი	—
014390	036*)	24 მანეთი	—
014401	136*)	30 მანეთი	—
014454	006*)	მტვერსასრუტი	25—00
014456	168*)	ავტომანქანა „ეიგული-2108“	8400—00
014468	372*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
014474	427*)	30 მანეთი	—
014488	158*)	50 მანეთი	—
014516	141*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014522	1-500	15 მანეთი	—
014581	406*)	მტვერსასრუტი	25—00
014596	210*)	ავტომანქანა „ეიგული-2106“	9000—00
014599	196*)	მაგნიტორადიოლა „ეკრიკა“	250—00
014621	035*)	20 მანეთი	—
014640	473*)	30 მანეთი	—
014648	265*)	30 მანეთი	—
014655	487*)	25 მანეთი	—
014657	258*)	მაცივარი „ზილი“	370—00
014658	253*)	30 მანეთი	—
014661	361*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014670	040*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014677	066*)	30 მანეთი	—
014683	202*)	30 მანეთი	—
014716	031*)	30 მანეთი	—
014728	478*)	20 მანეთი	—
014743	360*)	მტვერსასრუტი	25—00
014760	440*)	25 მანეთი	—
014761	317*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014769	369*)	25 მანეთი	—
014773	350*)	20 მანეთი	—
014784	087*)	24 მანეთი	—
014793	171*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014809	393*)	მტვერსასრუტი	25—00
014821	414*)	30 მანეთი	—
014823	052*)	20 მანეთი	—
014828	005*)	20 მანეთი	—
014835	262*)	80 მანეთი	—
014839	102*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014846	459*)	20 მანეთი	—
014849	014*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014883	435*)	25 მანეთი	—
014887	447*)	20 მანეთი	—
014893	437*)	მაცივარი „მინსკი“	455—00
014902	159*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014918	420*)	მტვერსასრუტი	25—00
014925	213*)	50 მანეთი	—
014928	054*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014933	210*)	80 მანეთი	—
014947	444*)	50 მანეთი	—
014949	257*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
014951	354*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
015004	293*)	20 მანეთი	—
015005	248*)	50 მანეთი	—
015009	111*)	40 მანეთი	—
015032	449*)	20 მანეთი	—
015050	476*)	30 მანეთი	—
015056	467*)	30 მანეთი	—
015062	230*)	30 მანეთი	—
015073	006*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
015077	340*)	20 მანეთი	—
015097	199*)	40 მანეთი	—
015110	467*)	20 მანეთი	—
015112	451*)	20 მანეთი	—
015118	177*)	80 მანეთი	—
015119	344*)	20 მანეთი	—
015127	443*)	50 მანეთი	—
015131	085*)	25 მანეთი	—
015147	057*)	20 მანეთი	—
015151	198*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
015152	317*)	30 მანეთი	—
015159	194*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
015174	308*)	20 მანეთი	—
015180	002*)	20 მანეთი	—
015209	105*)	20 მანეთი	—
015228	1-500	15 მანეთი	—
015242	141*)	20 მანეთი	—
015248	289*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
015256	456*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
015260	205*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
015267	122*)	20 მანეთი	—
015272	412*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
015276	268*)	20 მანეთი	—
015284	139*)	ყავის ელექტრსაფქვავი	14—00
015290	011*)	20 მანეთი	—
015314	081*)	ავტომანქანა „ეიგული-2108“	8400—00
015348	405*)	მაცივარი „ზილი“	370—00
015353	189*)	მაგნიტორადიოლა „ეკრიკა“	250—00
015391	038*)	20 მანეთი	—
015393	041*)	მტვერსასრუტი	25—00
015406	046*)	მაცივარი „ზილი“	370—00
015430	271*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
015432	119*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
015436	109*)	25 მანეთი	—
015441	387*)	20 მანეთი	—
015442	132*)	20 მანეთი	—
015454	444*)	75 მანეთი	—
015468	490*)	20 მანეთი	—
015498	215*)	50 მანეთი	—
015501	135*)	ახი ცალი ლატარიის ბილეთი	30—00
015508	433*)	ელექტროხორცსაკეპი	25—00
015510	298*)	მტვერსასრუტი	25—00
015517	422*)	ახი ცალი ლატარიის ბილ